

Vyriausybė imasi spręsti bankrutuojančių įmonių problemas,

Vilnius, lapkričio 15 d. (BNS) — Trečiadienį pirmąjame naujosios vyriausybės posėdyje pritarta protokoliniam sprendimui dėl akcinės bendrovės (AB) „Inkaras“ darbuotojų keliamų reikalavimų ir kitų nemokių (bankrutuojančių) įmonių problemų sprendimo.

Ūkio ministras Eugenijus Maldeikis įpareigotas patvirtinti nuolatinės tarpžinybinės komisijos nemokių įmonių problemoms spręsti sudėtį ir darbo reglamentą.

„Anksčiau prezidento teikimu buvo sudaryta specialioji tarpžinybinė komisija. Mes nedelsiant suformuosime naują jos narius, komisija rinksis ir kalbės su profsąjungomis, darbininkų atstovais. Galų gale reikia, kad pradėtų veikti visa ši sistema ir būtų atsiskaitoma iš Garantinių fondų“, po vyriausybės posėdžio sakė E. Maldeikis.

Ministrų kabinetas pavedė tarpžinybinei komisijai nedelsiant imtis būtinų priemonių, nagrinėjant ir sprendžiant nemokių įmonių keliamus klausimus, reikalavimus ir esamas problemas. Komisija apie atliktą darbą privalės pastoviai atsiskaityti vyriausybei iki kiekvieno mėnesio 10-osios dienos.

Vyriausybė taip pat prašo Seimo paspartinti pateiktų Įmonių bankroto, Įmonių restruktūrizavimo įstatymų ir įstatymų, susijusių su darbo rinkos liberalizavimu, projektų svarstymą ir priėmimą.

Ūkio ministro turimais duomenimis, šiuo metu bankroto procesai vyksta 758 įmonėse.

„Bankroto procedūros trunka labai ilgai ir tai yra viena problemų atsirasti naujoms darbo vietoms, negali ateiti naujas kapitalas“, žurnalis-

tams sakė E. Maldeikis. Anot jo, jau šiuo metu yra įmonių ir verslininkų, kurie norėtų investuoti pinigų, ar nupirkti dalį bankrutuojančios įmonės ir ten atgaivinti gamybą, bet dėl bankroto procedūros sudėtingumo ir ilgumo to padaryti neįmanoma. O verslininkai negali laukti metus ar dvejus, kad investuotų pinigų į konkrečią įmonę. „Tokios problemos stabdo naujų darbo vietų kūrimą“, tvirtino E. Maldeikis.

Pasak ūkio ministro, šiuo metu darbininkų, darbuotojų kreditoriniai reikalavimai bankrutuojančiose įmonėse sudaro 132 litų 30 proc. visų kreditorinių reikalavimų yra įmonių skolos „Sodrai“ ir biudžetui, skolos darbuotojams sudaro tik 4 proc. visų jų skolų. „Tačiau tai nereiškia, kad 4 proc. yra maža problema. Iš tikrųjų yra didžiulė ir socialinė, ir ekonominė, ir finansinė problema“, sakė E. Maldeikis.

Anot jo, trečiadienį vyko pirmasis naujos vyriausybės posėdis, kuriame ir buvo telkiamas dėmesys į šias problemas, jų sprendimą. Tai buvo daroma ne tik dėl „Inkarų“, bet ir daugybės kitų įmonių, kur yra didžiuliai darbuotojų kreditoriniai reikalavimai.

Ūkio ministras taip pat informavo, kad artimiausiu metu „Inkarą“ sąskaitoje turėtų atsirasti 0,5 mln. litų už paruoštą produkciją. Be to, Vilniaus bankas rado pirklę pastatams, kuriuos „Inkaras“ buvo bankui užstataęs. Už tai tikimasis gauti dar apie 300,000 litų.

Šiuo metu prie „Inkarų“ vartų badauja 4 šios įmonės darbininkai, prie vartų pasikeisdami budi apie 100 darbuotojų.

Švietimo ministras mokslui ragina skirti daugiau lėšų

Vilnius, lapkričio 15 d. (BNS) — Naujasis Švietimo ir mokslo ministras Algirdas Monkevičius ragina kitų metų biudžetą švietimui skirti 6,5 procento bendrojo vidaus produkto (BVP).

Buvusios konservatorių vyriausybės parengtame kitų metų biudžeto projekte švietimo reikalam numatyta skirti tik kiek daugiau nei 5 proc. BVP.

Socialliberalo A. Monkevičiaus teigimu, tik gaudama deramą finansavimą, Švietimo ir mokslo ministerija (ŠMM) gali vykdyti švietimo programą. „Nereikia daryti revoliucijos, reikia tęsti ministerijos pradėtus darbus, tačiau svarbu gauti realų finansavimą“, sakė jis.

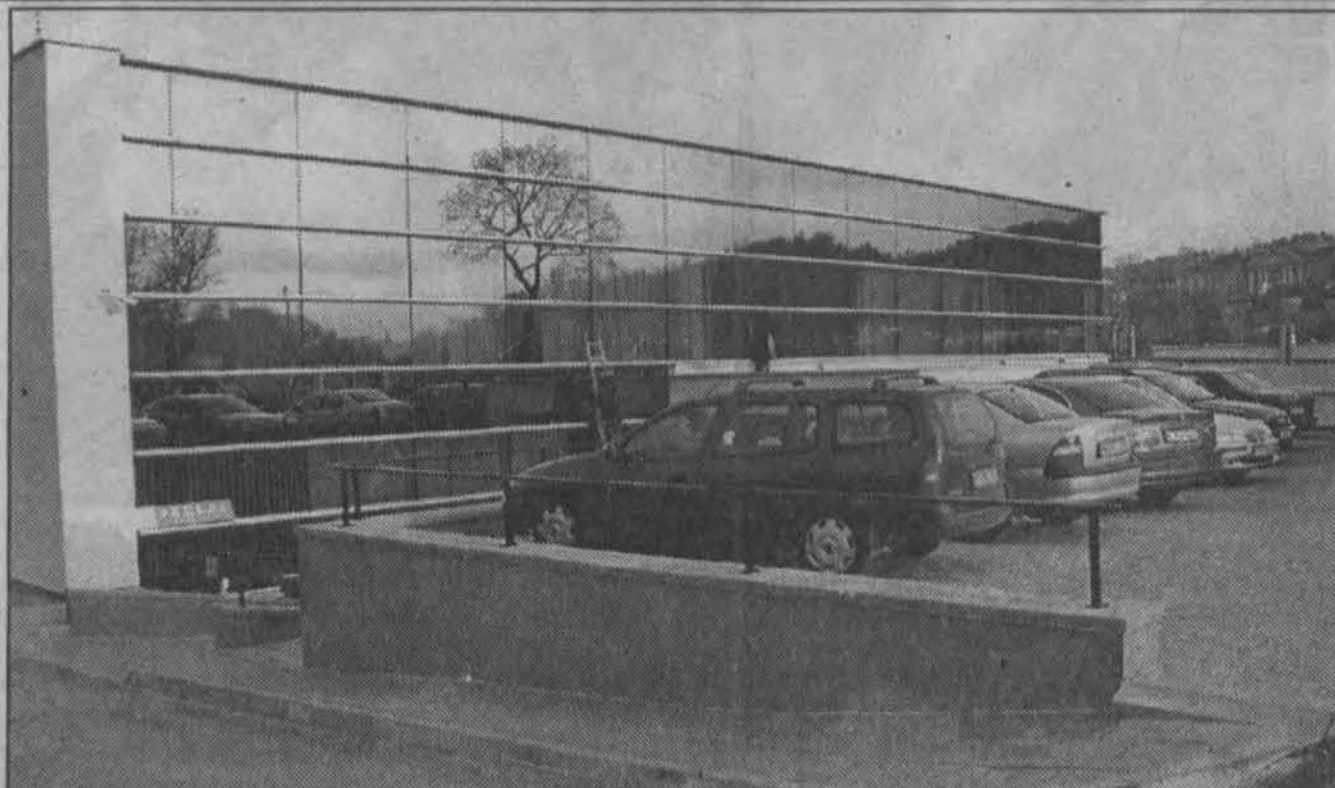
Ministro teigimu, dabar ŠMM bei Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas rengia Švietimo planą, kurio nuostatos turėtų atsispindėti po poros mėnesių pasirodysiančioje smulkioje vyriausybės programoje. Pasak ministro, plane numatyta sudaryti visiems vienodas galimybes gauti bendrąjį ir aukštąjį išsilavinimą bei pabrėžiamas siekis, jog vaikai grįžtų į mokyklas.

„Optimaliai tvarkant švietimo tinklą, mokytojų skaičius turi mažėti, tačiau tai nėra re-

formos tikslas. Yra daug vyresnio amžiaus mokytojų, kurie ne visada sugeba atlikti savo pareigas“, kalbėjo A. Monkevičius.

Paklaustas apie ministerijos naujos vadovybės rinkimą, A. Monkevičius teigė norįs, kad ministerijoje liktų dirbti viceministrai Albertas Žalys bei Vaiva Vėbraitė. „Kandidatūras reikės derinti su Naujosios politikos koalicijos partneriais, tačiau aš norėčiau matyti šiuos žmones“, žurnalistams sakė švietimo ir mokslo ministras.

* **Šiauliuose gyvenančios Valentinės Avelienės** suanas Sergejus Vitėnkos palaiką liko nuskendusiame rusų povandeniniame laive „Kursk“. Barenco jūroje rugpjūčio 12 d. per karines pratybas nuskendus rusų povandeniniam laivui, žuvo 118 jūrininkų. Rusų ir norvegų nariai nesenai iš laivo iškėlė tik 12 jūrininkų kūnus. Kaip rašo „Respublika“, narams pavyko atidaryti laivo skyrių, kuriame galėjo būti A. Vitėnka, tačiau į vidų pateikti jiems nepasisekė. Pasibaigus žuvusių jūrininkų palaikų iškėlimo operacijai, buvo pažadėta per 10 dienų atsiųsti „Kursk“ jūrininkų artimiesiems simboliškas urnas su vandeniu iš laivo žūties vietos. (BNS)

Lietuvos Tautinis olimpinis komitetas (LTOK) į naują tokstantmetį žengia, persikeldamas į naujas patalpas Lietuvos sostinės Olimpietų gatvėje. Naujų LTOK patalpų plotas — 3,137 kvadratiniai metrai, statybos darbų vertė — 6 mln. litų, darbai buvo finansuojami paėmus paskolą iš Vilniaus banko.

Nuotr.: Naujieji LTOK rūmai „Olijeja“ Vilniuje.

Gedimino Žilinskio (Elta) nuotr.

Valdžia „spaudžia“ teisėtvarkos institucijas Panevėžyje

Vilnius-Panevėžys, lapkričio 15 d. (BNS) — Vyriausybė įpareigojo teisėtvarkos struktūrų vadovus įvertinti savo padalinių Panevėžyje veiklą ir pateikti pasiūlymus, ką reikėtų keisti. Toks sprendimas priimtas, atsižvelgiant į sudėtingą kriminogeninę situaciją Panevėžio apskrityje ir siekiant priimti esminius sprendimus dėl šios situacijos normalizavimo ir gerinimo.

Trečiadienį posėdyje ministrų kabinetas priėmė protokolinią nutarimą, įpareigojantį Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės saugumo departamentą, Specialių tyrimų tarnybą ir Generalinės prokuratūros vadovus įvertinti padalinių Panevėžyje veiklą ir pateikti pasiūlymus, ką pirmiausia reikėtų keisti. Išvadų vyriausybė tikisi iki gruodžio 15 dienos.

Panevėžyje rastas negyvas buvusio miesto mero žentas

Trečiadienį Panevėžyje ras-

tas negyvas buvęs Lietuvos futbolo rinktinės žaidėjas Irmantas Stumbrys, šį sezoną žaidęs Maskvoje. 28 metų I. Stumbrio lavonas su šautine žaizda smilkinyje buvo rastas automobilyje „Opel Astra“, stovėjusiame prie kavinės „Berzelis“.

Nepatvirtintais duomenimis, I. Stumbrys nusizūdė iš neteisėtai laikyto ginklo.

Pasak liudininkų, „Opel Astra“ prie kavinės stovėjo nuo ankstyvo ryto, todėl vienas kavinės darbuotojų nutarė ją apžiūrėti ir rado I. Stumbrio lavoną.

I. Stumbrys yra buvusio Panevėžio mero, dabartinio parlamentaro Vito Matuzo žentas.

Sulaikyti reketų įtariamai panevėžiečiai

Vietos kriminalistai ir padėti jiems atvykę pareigūnai iš Vilniaus per antradienį ir trečiadienį trukusią operaciją sulaikė panevėžiečius — 34 metų Ričardą Praščiūną bei

32 metų Kęstutį Cesevičių, Panevėžio rajono gyventoją, 34 metų Rolandą Čepą bei Artūrą Jokūbaitį iš Pasvalio rajono. Sulaikytieji įtariamai turto prievartavimu, jie yra žinomi nusikalstamo pasaulio atstovai.

Garaže Panevėžyje rasta daug spirito

„Lietkabelio“ garažų bendrijos garaže, Panevėžyje, antradienį policijos pareigūnai aptiko beveik 5 tonas kontrabandinio spirito. Be 4,635 litrų nedenaatūruoto etilo alkoholio buvo rasta ir konfiskuota 37 dėžės cigarečių „Prima“ su rusiškėmis etiketėmis. Panevėžio miesto vyriausiojo policijos komisariato (VPK) Ekonominių nusikaltimų tyrimo skyriaus pareigūnai sulaikė du panevėžiečius, įtariamus stambia nedenaatūruoto etilo alkoholio bei jo skiedinių kontrabanda.

* **Liberalų frakcija Vilniaus miesto taryboje** nusprendė, jog rinkimuose į sostinės mero postą kels Paslaugų ir miesto ūkio komiteto pirmininko Arturo Zuoko kandidatūrą. Po kovo mėnesį įvykusių savivaldybių rinkimų Vilniaus miesto meru buvo išrinktas Liberalų sąjungos pirmininkas Rolandas Paksas, tačiau prezidentui paskyrus jį ministru pirmininku, turi būti išrinktas naujas meras. Liberalai Vilniaus miesto taryboje yra sudarę koaliciją su Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) bei Lietuvos lenkų rinkimų akcijos atstovais. Iš viso ši koalicija Vilniaus miesto taryboje turi 30 vietų iš 51.

* **Kauno meras Gediminas Budnikas** ir Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius trečiadienį pasirašė bendradarbiavimo sutartį, kuria įsipareigojo remti Senamiesčio vaikų dienos centrą. Spalio pradžioje Kaune, Daukšos gatvėje, pusšimčiai asocialių šeimų vaikų buvo atidarytas dienos centras, kuriame jie ras prieglobstį po pamokų. 18 amžiaus pastato atnaujinimui ir įrengimui 1 mln. 900,000 litų skyrė Europos Sąjungos socialinio vystymo fondas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei Kauno arkivyskupijos kurija. Savivaldybė įsipareigojo skirti finansavimą centro 5 etatiniams darbuotojams, esant būtinybei, — finansuoti santechnikos darbus. Kauno arkivyskupijos kurija apmokės elektros, komunalinių paslaugų, telefono, pastato apsaugos ir kitas išlaidas. (Elta)

Pasaulio naujienos

(Remiantis BNS, Reuter, DPA, AP, Interfax, ITAR-TASS, Belpa, RIA ir ELTA žinių agentūrų pranešimais)

Austin, Texas. Respublikonų kandidato į JAV prezidentus George W. Bush „komanda“ antradienį kritikavo balsų perskaičiavimą raškomis Floridoje ir kaltino demokratų noru pakeisti nepakeičiamus rinkimų rezultatus. G. W. Bush atstovė spaudai Karen Hughes sakė, jog paskutiniai Floridos rinkimų duomenys patvirtino, kad valstijoje, kuri užtikrina 25 rinkėjų balsus, laimėjo respublikonų kandidatas. Ji paragino nebepradėti naujų perskaičiavimų rankomis. Floridos valstijos sekretorė Katherine Harris antradienį informavo, jog pasibaigus oficialiam balsų perskaičiavimo terminui, G. W. Bush demokratų kandidatą viceprezidentą Al Gore lenkia 300 balsų. Tačiau sekretorė pridūrė svarstysianti, ar į galutinę praėjusio antradienio rinkimų rezultatų suvestinę įtraukti paskutinius perskaičiavimų rankomis duomenis. K. Hughes paragino tris Floridos apygardas, kuriose tradiciškai palaikomi demokratai, nebekeisti paskutinių duomenų.

Tallahassi, Florida. Prieštaringai vertinamuose JAV prezidento rinkimuose užsienyje balsavusių rinkėjų nuomonė gali nulemti, kas taps kitu valstybės prezidentu. Floridos rinkimų pareigūnai, praėjusią savaitę praleidę skaičiuodami beveik 6 milijonus rinkimų biuletenų, antradienį paskelbė, jog balsus iš užsienio jie pradės skaičiuoti šeštadienio rytą. Šiuos balsus, kurie turėjo būti išsiųsti paštu ne vėliau kaip lapkričio 7 d. ir patekti į Floridą iki penktadienio vidurnakčio vietos laiku, paprastai siunčia JAV karo tarnybos nariai ir nedidelis skaičius užsienyje gyvenančių pareigūnų bei valstybės tarnautojų. Nors paskutiniuose dviejuose rinkimuose Floridos gyventojų balsai iš užsienio dažniausiai tekdavo respublikonams, šios partijos pareigūnų teigimu, nėra garantijų, jog jie bus palankūs Texas gubernatoriui. Respublikonai dabar mano, jog A. Gore sprendimas kandidatu į viceprezidentus pasirinkti Joseph Lieberman — pirmąjį judėjų tikėjimo politiką, kovojantį dėl tokio aukšto posto, gali pritraukti neįprastai didelę Izraelyje gyvenančių JAV žydų paramą. Be to, žydai tradiciškai palankesni demokratams. Izraelyje gyvena maždaug 4,000 floridiečių.

Moskva. Rusijos karinių oro pajėgų vadovybė pareiškė, jog Rusijos karo lakūnų veiksmams Japonijos jūroje per žvalgybos operaciją, kurios metu buvo nufotografuotas Amerikos lėktuvnešis „Kitty Hawk“, visiškai atitinka tarptautinių susitarimų reikalavimus. Rusijos žvalgybos lėktuvai „Su-24MR“ nepastebimai priskrido prie Amerikos lėktuvnešių grupės, kai lėktuvnešis „Kitty Hawk“ buvo pilama degalų. „Amerikiečius apėmė panika. Jie puolė atjungti komunikacijų, kuriomis buvo pumpuojami degalai. Amerikos denio aviacija tuo metu nebuvo pasirengusi pasipriešinti“, pažymėjo Rusijos kariuomenės generolas. Rusijos kariniai lėktuvai Japonijos jūroje spalio 17 ir lapkričio 9 d. surengė žvalgybos operaciją, kurios tikslas buvo „pralaužti“ Amerikos lėktuvnešių grupės priešlėktuvinės gynybos sistemą. Abiem atvejais Rusijos žvalgybos lėktuvams pavyko nepastebėtiems prisiartinti prie JAV karinio jūrų laivyno lėktuvnešio ir jį nufotografuoti.

Bangalore, Indija. Indijos džiunglėse besislapstantis pagrobėjas trečiadienį paleido kino žvaigždę Rajkumara, kuris įkaitu buvo laikomas 108 dienas. 72 metų ekrano dievačio, suvaidinusio beveik 210-tyje kino juostų, paleidimas užbaigs visą „epopėją“, kurios metu Bangalore kilo maistai, o valdžia atsidūrė teisinėje aklaivietėje dėl pagrobėjo — įžymaus nusikaltėlio Koose Muniswamy Veerappan — reikalavimų. Kol kas neaišku, ar pagrobėjas paleido kitą įkaitą, laikytą kartu su legendiniu aktoriumi. K. M. Veerappan, dėvintis maskuojamųjų spalvų drabužius ir auginantis ūsus, kaltinamas 120 žmogžudysčių, nelegaliu 2,000 dramblių paskerdimu ir dramblio kaulo bei sandalmedžio už kelis milijonus JAV dolerių kontrabanda.

Moskva. Rusijos valstybinė duonos inspekcija pripažino netinkamas naudoti maistui 2,957 tonas miltų, atsiųstų iš JAV į Šiaurės Osetiją pabėgeliams iš Čecėnijos pagal Jungtinių Tautų pasaulinę maisto programą. Tikrinant gautus miltus, nustatyta, kad jų kilogramas yra nuo 3,6 iki 24,1 miligramo metalo ir magneto priemaišų, o leistina žmogaus sveikatai nekenksminga norma — ne daugiau kaip 3 miligramai kilograme. Be to, miltai neatitinka valstybinių reikalavimų pagal septynis rodiklius. Nuo miltų sklinda aitrus, jiems nebdingas kvapas, jie kartaus skonio bei blogo glitimo. Rusijos valstybinė duonos inspekcija informavo JT pasaulinę maisto programą, kad negalima naudoti šių miltų maistui, ir imasi priemonių sugrąžinti visą jų siuntą tiekėjui.

Minskas-Moskva. Rusija suteiks Baltarusijai 100 mln. dol. paskolą, kad baltarusiai galėtų sudaryti valstybinės valiutos normalizavimo fondą ir palaikyti mokėjimų balansą. Paskolą Baltarusija turės grąžinti. Jau ši gruodį numatoma skirti 30 mln. dolerių.

Talinas. Pskovo srities gubernatoriaus Jevgenij Michailov Estijos laikraščiai „Eesti Päevaleht“ pareiškė, kad Pskovo desantininkai gali užimti visą Estiją per 48 valandas. J. Michailov sakė, kad kariuomenės kovinė parengtis gana gera, nors šiuo metu Pskovo desantininkai „išmėtyti po visą Europą: Bosnijoje, Kosove, Čecėnijoje“.

Helsinkis. Suomijos elektros energijos susivienijimas „Teollisuuden Voima“ pateikė vyriausybei prašymą pastatyti jau šeštą šioje valstybėje atominę elektrinę (AE). Planuojamos naujosios AE statybos išlaidos yra nuo apie 1,4-2,2 mlrd. dolerių. Siūlomas elektrinės pajėgumas būtų 1,000-1,600 megavatų.

Beijing. Netrukus Kinija taps trečiąja pasaulio valstybe, pasiuntusia žmogų į kosmosą, pranešė bendrovės „China Aerospace Science Technology Corporation“ viceprezidentas Hu Hongfu.

„Netrukus Kinijos astronautai galės vykti į kosmosą vietos gamybos kosminiais laivais“. Tai įvyks „XXI amžiaus pradžioje“, sakė jis, neminėdamas konkrečių datų.

KALENDORIUS

Lapkričio 16 d.: Aiškutis, Edmundas, Gerdvildė, Gertrūda, Margarita, Vaišvydas, Tyda.

Lapkričio 17 d.: Šv. Elzbieta, Vengrė, Benita, Dionyzas, Getautas, Gilvilė, Grigalius, Viktorija.

APMASTYMAI IŠ ELLICOTT MIESTELIO

JUOZAS GAILA

Kiekvieną rytą atsikėlus, tuoj įsijungiu kompiuterį. Paprastai tos dienos Lietuvos dienraščius perskaitau jau dieną prieš, nes, esant septynių valandų laiko skirtumui tarp Lietuvos ir mano gyvenamos vietovės, jau aštuntą valandą vakare galiu rytojaus dienos dienraščius rasti internete. O ryte, kai Lietuvoje jau artėja vakaras, būna proga pasikeisti internete laiškais su pažįstamais Lietuvoje. Malonu skaityti tuos laiškus, nes valandėlei mintyse vėl grįžtu į Lietuvą. Vėl girdžiu mokyklų kiemuose vaikų klegesį, stumdasi su žmonėmis, Vilniaus knygynuose apžiūrinėdamas naujausius leidinius, renkuosi plokšteles muzikos parduotuvėse, gardžiuojuosi pienu ir saldžiomis bandelėmis kavinukėje Pilies gatvėje, varvinu seilę, žiūrėdamas į dešrų, skilandžių, saldžių sūrelių su vaisiais pasirinkimą „Maksimos“ parduotuvėje, vaikštau senamiestio gatvėmis, nepagalėdamas vieno kito lito gatvės muzikantams ar elgetoms, deruosi su gintaro pardavinėtojais Pilies gatvėje, akimis palydžiu žingsniuojančias ilgakojes, apgailestaudamas, kad per anksti gimęs ir vos vos išvengiu praleidimo automobilio, eidamas pėsčiųjų perėją... Bet kartais ir supykstu. Supykstu, kai Vėlinių išvakarėse, visai Lietuvai puošiant mirusiųjų kapus ir ruošiant jų pagerbimui, kai kurių barų savininkai tiesiog pirštu perša jaunimui amerikietiskąją „Halloween“ ir kad atsiranda tokių pamėgdžiotųjų. O šiose Vėlinėse lankiau savo mintyse senelės kapą Rasų kapinėse, brolio ir senelio kapus Virbalyje. Todėl ir dieną po Vėlinių nudžiugino šis laiškas iš pažįstamos:

„Kaip greit bėga laikas... jau ir Vėlinės... Mama susiorganizavo nuvažiavimą į Keturvalakius ir į Pilviškius pas seserį, sakė, kad pabus ten porą dienelių iki sekmadienio. Aš taip ir nenuvažiavau į Aukštaitiją, bet telefonu susitariau, kad ten kapus sutvarkytų ir žvakutes uždegtų. Vakar buvau Rokantiškėse — labai neblogai nuvažiavom ir parvažiavom autobusu nuo Savivaldybės aikštės — tikrai autobusas eismas buvo labai gerai sutvarkytas. Nors žmonių masė — autobusai važiuo vos ne vienas paskui kitą. Jau sekmadienį buvau nuvažiavęs į ten sutvarkyti ir mačiau, kad bėdos nebus. O jau žmonių... tačiau, turiu pastebėti, kad viskas labai šauniai sutvarkyta — prie kapinių galėjai nusipirkti ir žvakių visokių, ir skintų gėlių, ir puokščių, ir vazonuose augintų, ir vainikėlių, ir kt. Turbūt niekur kitur pasauly nėra tokių Vėlinių kaip Lietuvoje... Tiesa, Vėlinės šiandien, vakar buvo Visų Šventų diena. Mūsų laikas nepasikeitė. Orai stebėtinai šilti. Dabar, kai įjungtas šildymas, neįmanoma neatsivėrus orlaidės kambarį būt. Šiom dienom kiek palynoja, bet tik šiek tiek, o naktimis daugiau. Dar tebevaikštau su lietpalčiu, tik su pirštineis ir su bateliais, nors mieste jau daug ir su aulinukais ir su paltais moteriškių besipuikuojančių. O darbų darbėlių... Anom dienom su žvaigždėmis atėdavau į darbą, su žvaigždėmis ir sugrįždavau. Matysime, kaip bus toliau. Anądien buvo užėjęs Antanaitis. Pakvietė į Nainio 80-mečiui skirtas Mišias Šv. Mikalojaus bažnytelėje 18-ą dieną. Jas

aukos monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas. Padėkojau, būtinai nueisiu. Pasirodo, kad Nainiui 15-ą dieną sukaks 80 metų. Ar žinojai tai? Linkiu tau geros dienos ir smagios nuotaikos! Su!“

Broniui Nainiui 80 metų. Sunku patikėti. Nuklystu į 1993 metus. Tada, to paties B. Nainio įkalbėtas, sutikau vykti perimti PLB atstovybę Vilniuje iš kanadišio dr. Petro Lukoševičiaus. Nuvykau į Lietuvą tik ką po vėžio operacijos, dar pakankamai neatsigavęs, ir ten pradėjau labai blogai jaustis. Tuoj atsirado ir B. Nainys, aplankęs Sibiro ir Lenkijos lietuvius. Atsirado gerokai peršalęs, su baisiu kosuliu ir kylančia temperatūra. Gydytojas patikrinęs jį tuoj ragino vykti į ligoninę, bet jis, nors karščio ir kosulio kamuojamąs, užsispyrusiai norėjo kuo greičiau mane supažindinti su atstovybės darbu ir svarbesniais asmenimis. Deja, po poros dienų, naktį tiek pakilo temperatūra, kad išsukau greita į jį išvežė į ligoninę su komplikuoju plaučių uždegimu. Išaušus diena, subyrėjau ir aš, ir buvau taip pat išvežtas greitosios. Ir taip, Santariškių ligoninėje, skirtinguose aukštuose, atsidūrėme du amerikoniai. Atvykusi jo duklė Laima išsivežė jį, gerokai uždelstos ligos gydymui į Ameriką, o aš jau buvau per silpnas kelionei ir likau operacijai Vilniuje.

Toks buvo ir tebėra B. Nainys: užsispyręs, atkaklus savo asmeniniame gyvenime ir visuomeninėje veikloje. Ne kartą stebėjau jį Lietuvoje susitikimuose su savo bendraamžiais ir Sėdos kautynių ginklo draugais, ir jis man visada atrodė visa galva pranašesnis už savo bendraamžius. Negalėdavau atsistebėti, kad jis per valandėlę, nors ir trūkdomas, galėdavo susikoncentruoti ir paruošti gerai išmąstytą kalbą, net tinkamą spaudai. Bet tuo patiu, nebuvo jis kalbėtojas ar posėdininkas, kad pilsitų iš tuščio į kiaušį ar kurtų beprasmes rezolucijas. Abejoju, ar Lietuvių Bendruomenė būtų buvusi tokia anais laikais, jei ne jis. Juk jis, nepaisant tuometinio VLIKo ir ALTo veikėjų pasipriešinimo, išvedė JAV Lietuvių Bendruomenę į Lietuvos laisvinimo veiklą, kuri pasireiškė ne tuščių rezoliucijomis, įvairiais kvailais draudimais visuomenei, bet jaunesnės kartos įtraukimu į konkretų darbą. Lietuvai atgavus laisvę, jo vadovaujama Pasaulio Lietuvių Bendruomenė neįsivėlė į viešos partijos garbinimą ar tautos skirstymą į geruosius ir bloguosius, bet liko neutrali, gerbianči Lietuvos piliečių balsuotojų valią.

Jei šiandieną man reikėtų parinkti savo idėjomis, tolerancija, darbais ir asmeninėmis aukomis labiausiai nusipelnusius asmenis Amerikoje, neabejotinai tarčiau, kad tai būtų dr. Petras Kisielis ir dr. Antanas Razma, bet jie reikėtų rinkti asmenis, sugebančius pradėti ir tęsti juodą visuomeninį darbą, rinkčiau Bronių Nainį, Vytautą Kamantą ir Algimantą Gečį. O iš šių pastarųjų trijų, darbiausias, na, ir pikčiausias, būtų Bronius Nainys. Tad nenuostabu, kad jo, anų laikų kovų prieš artėjantį raudonuosius, bičiulis Jonas Antanaitis, vėliau kalbėjęs sovietiniuose kalėjimuose, pasistengė pamatyti mielo monsinjoro Kazimiero Vasiliausko aukoti šv.

Sodo dovanos. Vytauto Maželio nuotrauka.

LIETUVIŲ KNYGA IR VOKIEČIŲ SPAUSTUVĖS

REMIGIJUS MISIŪNAS

J. Gutenbergo išrastos spausdinimo staklės jau kelis šimtmečius yra kertiniu knygų leidybos akmeniu. Paradoksu, bet tuo lietuvių, išėjusių dirbti, leidėjai bene akivaizdžiausiai galėjo įsitikinti didžiojo išradėjo gimtinėje — Vokietijoje, pradžios Antrajam pasauliniam karui. Mat viena didžiausių problemų, kurias jiems tekdavo įveikti tame kelyje, kurio pabaigą knyga pasiekdavo skaitytoją, buvo spausdintuvės suradimas.

Labai daug Vokietijos spausdintuvių po karo gulėjo griuvėsiuose, o išlikusios buvo perkrautos užsakymais. Matyt, dėl to leidėjai kitąsyk atiduodavo užsakymą išleisti knygą iškart kelioms poligrafijos įmonėms: vienoje knyga būdavo spausdinama, antroje — brošiuruojama, trečioje — iššama. Tiesa, taip leidėjai elgdavosi ir dėl kitos priežasties: taip išskirsčius užsakymą, pavykdavo net 40 procentų sumažinti knygos savikainą, tad kai kurios lietuvių leidyklos per savo gyvavimo Vokietijoje metus pasinaudojo net daugiau kaip 20 vietinių spausdintuvių paslaugomis.

Leidėjai su vokiečių spausdintuvėmis sudarydavo sutartis, kurių pažeidimas atnešdavo nemenkus nuostolius leidėjui, todėl, atidavus spaudai rankraštį, paprastai vengta jame daryti bet kokius pakeitimus, jei tik jie grasindavo atitolinti spaudos darbų pabaigą. Netgi būdavo užsimerkiama prieš nemazas laužymo klaidas, o norėdami paskubinti darbų eigą, leidėjai spausdintuvių darbininkams už viršvalandžius privalėdavo atsilyginti cigaretimis ar kitomis juodosios rinkos gėrybėmis, kuriomis tekdavo apsirūpinti, rizikuojant patekti už grotų. Pasitaikydavo, kad spausdintuvėms patys „paragindavo“ leidėjus jų nepamiršti — pavyzdžiui, atvežus į spausdintuvę popierių, „nebūdavo“ mašinų jų pjaustymui. Šios „atsirasdavo“, tik vargšui leidėjui susipratus, kaip būtų geriausia jų „ieškoti“ ir koks čia „kompasas“ labiausiai tinka... Be to, spekuliacinėmis prekiėmis tekdavo primokėti ir prie sutartyje numatyto užmokestio nuvertėjusiomis reichsmarkėmis. Taip pat šios prekės padėdavo gauti ir tuo metu deficitinių poligrafinių medžiagų, ypač popieriaus. Pastarąjį dalindavo karinė okupacinė valdžia, tačiau kitąsyk pasisekdavo jo išprašyti iš vokiečių popieriaus fabriko.

Mišias už aštuoniasdešimtmetį Bronių Nainį, ir pasimelsti, kad Aukščiausiasis dar ilgai jį laikytų mūsų tarpe.

Galimybės pasinaudoti ir taip negausiomis spausdintuvėmis mažino ir ta aplinkybė, jog toli gražu ne kiekviena jų turėjo lietuviškus šriftus. Kartais leidėjams iš dviejų blogybių rinkti mažesnę ir spausdinti knygas tokiu šriftu, kokį turėjo spausdintuvė ir raginti skaitytojus patiems „prisidėti“ lietuviškus ženklus. Kai kurie leidėjai išgudrino išgityti savus šriftus ir veždavo juos iš spausdintuvės į spausdintuvę arba laikydavo kurioje nors vienoje. Bėdai prispaudus, kai kada šriftais būdavo dalinamasi tarpusavyje, nes jie nepigiai kainavo.

Didelių galvosučių buvo ir tekstų rinkimas. Vokiečių linotipininkai pasižymėjo kruopštumu, tačiau, nemokėdami kalbos, darė nemažai klaidų. Pasitaikydavo, kad ir eilutes vietomis sukeisdavo, o už darbą ėmė daugiau nei iš tėvynainių ir neretai nesutikdavo be atskiro užmokestio ištaisyti klaidas. Nenuostabu, kad leidėjams lietuvių rinkėjai turėjo kone aukso vertę ir kad leidyklos veik su žiburiu jų ieškojo. Gaila, kad iš tokių teiznomas vienas K. Škema, kuris buvo vadinamas vienu geriausių priekario Lietuvos rinkėjų ir kuris, rinkdamas tekstus vokiečių spausdintuvėse, sykiu pasirūpindavo jų korektūra. Leidyklos „Sudavija“ savininkas broliu Šulaičiu gelbėjo tai, kad vienas jų — Pranas — buvo Lietuvoje dirbęs rinkėju ir išsivijoje pasinaudojo savo įgūdžiais.

Spausdinant knygas, atsirasdavo ir kitų problemų. Pavyzdžiui, „Mūsų kelio“ kalendorius 1947 m. vėlavo dėl elektros tiekimo sutrikimų ir jos taupymo spausdintuvėje. Koja pakišdavo ir šventės, pavyzdžiui, 1947 m. Šulaičiai niekaip nerado, kur įrašyti porą išspausdintų knygų, nes dvi savaites sugalvojusios šventės spausdintuvės nedirbo iki kitų metų sausio 7 d. Nepadėjo net leidėjų pažadai mokėti dvigubai — vokiečiai teisiniai įsakymu taupyti anglis. Pasitaikydavo, kad leidėjai tapdavo ir spausdintuvėms kovos dėl savo teisių „aukomis“ — Tado Vizgirdos leistos knygos „Lithuania art in exile“ spaudos darbai vėlavo dėl Miuncheno spausdintuvių streiko 1948 m. pavasarį.

Santykiams su spausdintuvėmis didelę įtaką turėjo 1948 m. valiutos reforma Vakarų Vokietijoje. Pajutę jos artėjimą, leidėjai stengėsi sudaryti sutartis su spausdintuvėmis, atiduoti joms bent dalį jau spaudai paruoštos medžiagos ir sumokėti į priekį už darbą senomis markėmis. Spausdintuvėms irgi tempė atklodę į savo

pusę — sąmoningai vilkdavo darbus keletą mėnesių, kad už juos atsiimtų naująją valiutą ir ne vieną taip „iklimpusią“ knygą leidėjai atgavo skolon (aišku, jei pasisekdavo susitarti).

Šiaip, iš pirmo žvilgsnio, forma turėjo palengvinti leidėjų gyvenimą — atsirado popieriaus, spausdintuvės jau pačios siūlė savo paslaugas, tačiau tai mažai guodė. Viena, vis dar stokota poligrafinių medžiagų; antra, lietuvių leidėjams buvo labai striuka su pinigais, nes knygų pirkimas po valiutos reformos tragiškai krito. Dar, lyg to būtų buvę mažai, veikiai po reformos pradėjo kilti spaudos darbų kainos. Per keletą metų jos tiek šoktelėjo, kad jau nebebuvo didelio skirtumo tarp spaudos darbų kainų Vakarų Vokietijoje ir JAV. Be to, prasidėjus masinei lietuvių emigracijai, kai kurie spausdintuvėms atsisakė priimti užsakymus, kol jiems nebūdavo iš anksto sumokama dalis pinigų.

Kaip ten bebūvo, tačiau lietuvių leidėjai stovyklose gyvenimo laikmečiu pasinaudojo daugiau kaip šimto Vokietijos spausdintuvių paslaugomis. Tik,

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS 60-tasis suvažiavimas 2000 m. lapkričio 18 d.

Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus salėje
6500 Pulaski Rd., Chicago, IL

DARBOTVARKĖ

8:30

Registracija

9:00-12:00

1. Suvažiavimo atidarymas, JAV ir Lietuvos himnai. Invokacija.
2. Prezidiumo ir komisijų sudarymas.
3. Sveikinimai (pageidaujami raštu).
4. Mandatų komisijos pranešimas.
5. Praėjusio ALT suvažiavimo protokolo priėmimas.
6. ALT valdybos pranešimai. Pirmininko, sekretorės, išdėtininko, ALTo fondo.
7. ALTo atstovo Washingtono pranešimas.
8. Amerikos Lietuvių Tarybos išdo globėjų pranešimas.
9. Amerikos Lietuvių Tarybos skyrių atstovų ir igaliojinių pranešimai.

Bendra suvažiavimo dalyvių nuotrauka

Pietūs 12:30-1:30 val p.p.

10. Svarstybos

1:30

Išsivijima ir Lietuva: jungtis ar išsiskyrimas

Dr. Jonas Valaitis, ALTo Socialdemokratų federacija
Povilas Valčekauskas, ALTo Katalikų federacija
Danutė Bindokienė, „Draugo“ redaktorė
Petras Gražulis, Lietuvos Respublikos Seimo atstovas
Jonas Pabedinskas, moderatorius

3:00

NATO plėtra: dabarties akcija ir ateities perspektyvos

Algis Rimas, ALTo atstovas Washington, DC
Darius Degutis, LR Ambasados JAV ministras-patarijas, kartu eina Misijos vadovo pavaduotojo pareigas.
Regina Narušienė, JAV Lietuvių Bendruomenė
Asta Banionytė, Laisvosios Europos Radio tarnyba
Pranas Jurkus, ALTo politinės planavimo komisijos pirm.
11. Rezoliucijų priėmimas

4:30

12. Suvažiavimo uždarymas.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliaru paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliaru paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

Administratorius — Valentinas Krumpis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisyti savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktučiai. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA

9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydytojas

Kalbama lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIA

219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

LINAS SIDRYS, M.D.

Akių ligos / Chirurgija

9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-6622
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

JAV KANDIDATAMS
PADEKOJO UŽ PAŽADUS
PLĖSTI NATO

Devynių narystės NATO siekiančių valstybių ambasadoriai Vašingtone nusuntė bendrus laiškus respublikonų ir demokratų kandidatams į JAV prezidentus, kuriuose dėkoja už įsipareigojimus siekti tolesnės sąjungos plėtos.

Laiškuose kandidatams George W. Bush ir Al Gore ambasadoriai taip pat užtikrina, jog jų valstybės toliau dėsis visas pastangas, kad visiškai atitiktų narystės NATO reikalavimus. Laiškus pasirašė Lietuvos, Latvijos, Estijos, Slovakijos, Slovėnijos, Rumunijos, Bulgarijos, Albanijos ir Makedonijos ambasadoriai. Šios valstybės yra minimos 1999 m. NATO viršinių susitikimo dokumente kaip kandidatės į sąjungą. Jų atstovai buvo susirinkę šiame gegužės Vilniuje į konferenciją, kurioje paragino NATO valstybes 2002 metais priimti sprendimą dėl tolesnės plėtos.

Ant laiško taip pat yra naujųjų NATO narių — Lenkijos, Čekijos ir Vengrijos — ambasadorių parašai, su priedais, kad jie stipriai remia savo kolegų — narystės NATO siekiančių valstybių — ambasadorių kreipimąsi.

Abu kandidatai į JAV prezidentus — ir respublikonų, ir demokratų — ši mėnesį paskelbė pareiškimus, kuriuose tvirtai pasisakoma už naują NATO plėtos bangą 2002 metais. Šie pareiškimai atliepia Lietuvos siekius gauti pakvietimą į NATO 2002 metais.

(BNS)

• Apsiauvęs naujais batais, žvilgtėk atgal, kad žiotum, kokių pėdsakus palieki.

AR VALGYS LIETUVIAI LIETUVIŠKUS PRODUKTUS?

ANGELE KAVAKIENĖ

Mūsų lietuviškoje spaudoje ne kartą buvo rašyta, kad Amerikoje galima nusipirkti maisto iš įvairiausių pasaulio šalių, tačiau Lietuva iki šiol nesiryžo užkariauti amerikiečių rinkos. Buvo kritikuotos įvairiausios instancijos abiejose Atlanto vandenyno pusėse.

Išvežti produktus išties nėra lengva — tam reikia nemažų pastangų, tariantis su vietos gamintojais, atliekant produktų patikrinimus įvairiausiose tarptautinėse laboratorijose bei ruošiant etiketes, atitinkančias JAV valdžios reikalavimus.

Be to, ir kainomis nelengva nurungti importuotojus iš Azijos, ir taip pat iš Lietuvos kaimyninių šalių — Lenkijos, Vengrijos ar Bulgarijos.

Maisto produktus iš Lietuvos gamintojų nemažais kiekiais perka Vokietija, Olandija, Skandinavų bei kitos Vakarų Europos šalys, kadangi lietuviški produktai pagaminti iš šviežių daržovių ir juose nėra chemikalų, kurie, kaip visiems žinoma, ne itin padeda mūsų sveikatai. Natūralūs produktai vertinami tiek Europoje, tiek ir Amerikoje. O ir lietuviškojo maisto kainos yra visiems prieinamos.

Šiandien jau galime pasakyti, kad dalis sunkumų rugalėta ir pagaliau mes visi turime galimybę Amerikoje nusipirkti tų produktų, kuriuos valgyti buvome įpratę Lietuvoje.

Pirmieji lietuviški maisto produktai jau atkeliavo į Čikagą. Daržovių šiupiniai, konservuoti kopūstai, salotos, padažai. Pagaminti Lietuvoje, su gražiomis etiketėmis, skelbiančiomis, kad produktas pagamintas mūsų tėvynėje. Nemaža siunta su grybais bei grybų salotomis ką tik atplaukė iš New York, ir po kiek laiko turėtų pasiekti mus.

Deja, viskas vėl nėra taip paprasta. Kiek Čikagos apylinkėse mes turime lietuviškų parduotuvių? Turbūt galėtume rankų pirštais suskaičiuoti visas jas. Kai kurios tik iš tradicijos dar lietuviškomis vadinamos, tačiau tiek prekės, tiek pirkėjai jose — iš kitų kraštų.

— Mes nesiskundžiame pirkėjų stoka, — sako Lithuanian Plaza Deli and Bakery savininkas Algis Morkūnas. — Pas mus perka tiek senesnieji, tiek naujai atvykę lietuviai. Iki šiol galėjome pasigirti tik

vietaje gaminamais lietuviškais produktais. Kai ką nedideliais kiekiais atsiveždavo iš Lietuvos. Kai kurios mūsų prekės yra iš kitų šalių. Mes būsim labai patenkinti, jei galėsime savo parduotuvėje pasiūlyti daugiau lietuviškų produktų.

Algis Morkūnas vienas pirmųjų užsakė maisto produktų iš Lietuvos ir kaip žinia, jau sėkmingai jais prekiauja. Maisto iš Lietuvos jau galima nusipirkti Racine Bakery ir Jaunimo centre įsikūrusioje krautuvėlėje „Lietuvėlė“.

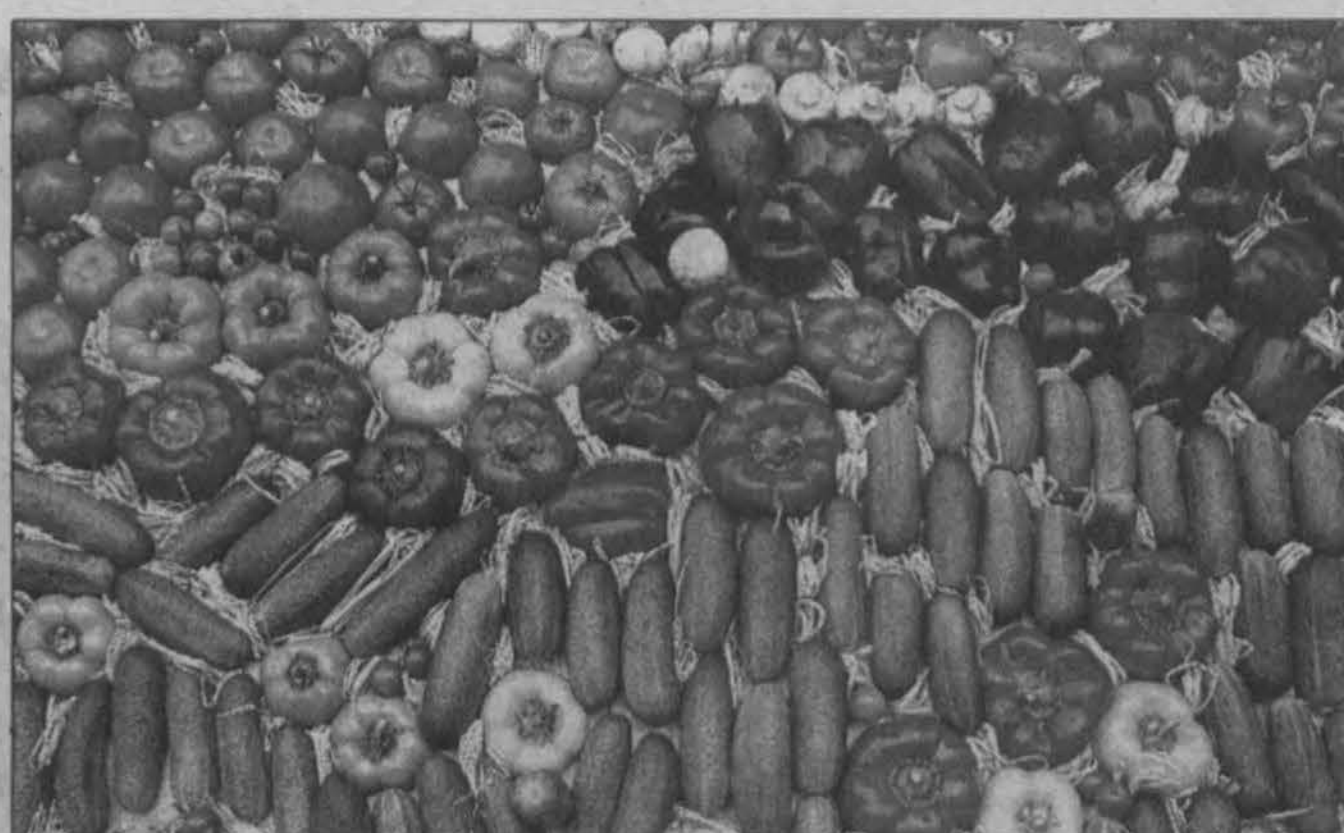
Nemažai lietuvių perka maistą lenkiškose parduotuvėse. Mes bandėme lietuvišką produktą pasiūlyti lenkiškoms parduotuvėms, deja, daugelis jų nesutinka įsileisti mūsų maisto į savo teritoriją. Motyvai? „Lenkai niekada nepirks lietuviškų produktų, o lietuviai mielai perka lenkiškus“.

Panašių komentarų susilaukėme ir kai kuriose rusiškose parduotuvėse. Kai kurie savininkai net pako mentavo, kad mūsų stiklainiai, dangteliai bei etiketės yra per gražūs, atitinkantys Europos standartus. Kad produktai būtų sėkmingai parduodami rusiškose parduotuvėse, jie turi savo išvaizda priminti senus sovietiškus laikus.

Lietuviškais maisto produktais ypač domisi graikų, italų bei amerikiečių parduotuvės. Jų savininkai mano, kad mūsų maistas nei savo kokybė, nei išvaizda Europoje nenusileidžia. Mes jau susilaukėme nemažų užsakymų iš parduotuvių Greenwood Fruit Market, Produce World, Sun-View Fruit Market, įsikūrusių šiauriniuose Čikagos priemiesčiuose. Pačiu artimiausiu metu mūsų produktai bus pristatyti į Berwyn Fruit Market, kurie norėtų atiduoti mūsų prekėms visą skyrių, bei į Chipain's parduotuvę Le-monte.

Šių parduotuvių savininkai paaiškino, kad lietuviai jų parduotuvėse yra dažni svečiai, ir lietuviškoji produkcija bus jiems miela staigmena. Šiuo metu vyksta derybos su Jewel parduotuvių tinklu, kur lietuviški produktai taip pat buvo gerai įvertinti.

Lietuviškojo produkto sėkmė priklauso nuo mūsų pačių, lietuvių. Pirkdami savo produktus, mes padėsime ir Lietuvos gamintojams. Ne paslaptis, kad ekonominė padėtis nėra tokia, kokios norėtume.

Lietuvos ūkininkų ir daržininkų išaugintos gėrybės. Eltos nuotrauka.

KAS STABDO LIETUVOS EKONOMIKOS AUGIMĄ

Vilniaus banko specialistų tvirtinimu, rekordškai aukštas Lietuvos nedarbo lygis ir apmirusios investicijos kol kas neleidžia valstybėje vykdyti teigiamiems pokyčiams.

„Esame tarpinėje ekonomikos ciklo fazėje tarp ekonomikos nuosmukio ir nedrausios jos augimo. Sunki verslo padėtis, nepakankamai išnaudoti šalių gamybiniai pajėgumai ir pesimistiniai lūkesčiai dėl ateities kol kas neleidžia turėti aiškių vizijų“, sakė Vilniaus banko valdybos pirmininko patarėjas Gitanas Nausėda.

Ypač žemės ūkio padėtis pasunkėjo, prasidėjus Rusijos ekonominei krizei, kur buvo eksportuojama didelė Lietuvos produkcijos dalis. Dauge-lio lietuvių gamintojų akys pakrypo į Europą ir Ameriką.

Ką mes valgysime? Kurios šalies ekonomiką palaikysime? Lietuviško produkto nėra parduotuvėje šalia jūsų? Ne bėda. Kreipkitės į mus ar į parduotuvės darbuotojus, ir lietuviški produktai bus pristatyti į vietą jūsų patogumui kitą dieną.

Aš nesu prieš kitų kraštų prekes. Netgi atvirčiau — visada įdomu paragauti maisto iš Italijos, Graikijos, Ispanijos ar Lenkijos.

— Mes stengiamės parduoti produktus iš visų pasaulio šalių ir todėl su malonumu priimsime produkciją iš Lietuvos, — sako Eurofresh parduotuvės, įsikūrusios Paltine, savininkas. — Ką besakytume, bet vis tiek kiekviena tauta visada daugiau linkusi valgyti savo maistą.

Ar mes, lietuviai, ne tos pačios nuomonės?

Jis pristatė naują kas ketvirtį leidžiamą Vilniaus banko leidinį „Lietuvos makroekonomikos apžvalga“ numerį.

Anot G. Nausėdos, Lietuvoje yra dvi pagrindinės problemos, kurios sudaro galimybes reikštis kitiems neigiamiems veiksniams, — nedarbas ir itin menkos investicijos. „Nedarbas siekia rekordines aukštumas, o Lietuvoje nebėliko tokių ūkio šakų, kurios absorbuotų darbo netekusius žmones“, kalbėjo G. Nausėda.

Vilniaus bankas pakoregavo anksčiau skelbtas nedarbo lygio spėlionės. Dabar manoma, kad šiemet gruodį jis pasieks ne 10.1 proc., o 12 proc., tuo tarpu 2001-ųjų pabaigoje sumažės iki 10.5 proc. Pasak banko žinovų, materialinės investicijos į Lietuvą pirmąjį šių metų ketvirtį, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu pernai, sumažėjo 15.4 proc. iki 741.2 mln. litų.

Šiemet padaugėjo investicijų tik į vidaus prekybą (51.4 proc.) ir gyvenamųjų namų statybą (4 proc.). Tuo tarpu į kitas ekonomines veiklas sritis — apdirbamąją pramonę, žemės ūkį, transportavimą bei sandėliavimą ir kitas — sumažėjo.

Pirmąjį šių metų ketvirtį, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu pernai, ypač sumažėjo investicijų iš valstybinio biudžeto — jos smuko nuo 52.6 mln. iki 14.8 mln. litų.

„Augantis eksportas ir gerokai lėčiau augantis importas rodo, kad Lietuvos vidaus rinka yra labai silpna. Perkamoji galia yra menka ir tai atbaido užsienio investuotojus. O vietos gamintojai priversti savo produkciją eksportuoti į kitas šalis, gaudami galbūt ir labai mažą pelną“, teigė G. Nausėda.

Kaip pranešė Lietuvos URM, A. Valionis informavo Lenkijos premjerą apie Lietuvos elektros energijos tranzitą per Baltarusijos teritoriją.

da.

Pasak jo, vietos gamintojai patiria nemažų nuostolių ir dėl euro kurso smukimo, dėl kurio lito kursas yra ganėtinai aukštas euro atžvilgiu. „JAV ekonomika nesmuko taip, kaip to buvo laukta. Be to, skepticizmas dėl Europos pinigų sąjungos ir pačios Europos suinteresuotumas silpnu euru, siekiant išsikvoti silpnas rinkas Pietryčių Azijoje, kol kas neleidžia tikėtis, kad euras greitai atsigaivos“, kalbėjo Vilniaus banko atstovas. (BNS)

LENKIJĄ PRIIMTŲ LIETUVOS ELEKTROS ENERGIJĄ

Lenkija yra pasirengusi priimti visą sutartą elektros energijos kiekį iš Lietuvos, kai tik bus išspręsta elektros energijos tranzito per Baltarusiją problema, pirmadienį susitikęs su dviejų dienų darbo vizitu į Varšuvą atvykusiu Lietuvos užsienio reikalų ministru Antanu Valioniu, pranešė Lenkijos premjeras Jerzy Buzek.

Susitikimo metu Lenkijos premjeras padėkojo buvusiam ambasadoriui Varšuvoje A. Valioniui už ilgametį diplomatinį darbą. J. Buzek paminėjo, kad A. Valionio geras Lietuvos ir Lenkijos santykių išmitymas padės dvišalių santykių plėtrai.

Per susitikimą buvo aptarti dvišaliai Lietuvos ir Lenkijos santykiai bei tolesnė jų plėtra, energetikos klausimai, artėjančio dviejų valstybių diplomatinio santykių atkūrimo dešimtmečio renginiai, susitarta atnaujinti karinio bendradarbiavimo sutartį.

Kaip pranešė Lietuvos URM, A. Valionis informavo Lenkijos premjerą apie Lietuvos elektros energijos tranzitą per Baltarusijos teritoriją.

viršūnių susitikimas Helsinkyje, paskatino komisiją didelę dėmesį skirti Lietuvos pasirodymui prisiimti NATO ir ES narystės išpareigojimus. Diskusijose šiuo klausimu išryškėjo raginimas, kaip įmanoma aktyviau vykdyti reformas, būtinas integracijai, visais įmanomais būdais, įskaitant lietuvių, lenkų diasporos JAV panaudojimą, siekti, kad NATO šalys testų „atvirų durų“ politiką.

Nauja komisijos domėjimosi sritis, išryškėjusi 1999 m. kovo posėdžiuose — energetika, naftos ūkio privatizavimas. Nors Lietuvos šiuo klausimu buvo kilusios karštos politinės diskusijos, komisija ragino surengti nešališką ekspertų konferenciją, atsižvelgiant į svarbų visam Lietuvos ūkiui klausimą nuo politinių ambicijų. Deja, į šį komisijos siūlymą iš esmės nebuvo atsižvelgta.

Iš viso 1999 m. kovo posėdžiuose priimta 16 rezoliucijų.

Danutė Bindokienė

Pagaliau pradėta logiškai galvoti

Ar moterys nesidomi politika? Juk rinkimų kampanijose nedaug matome moteriškų pavardžių, dar mažiau jų išrenkama į aukštesnes valdžios vietas. Kol kas nepasitaikė nei vienai moteriai tiek priartėti prie galimybės tapti JAV prezidentė, kad jos pavardė atsirastų pagrindinių kandidatų sąrašė. Tiesa, šiemet vienu tarpu atrodė, kad galbūt ir moteris (Elizabeth Dole) išdrįs žengti tą lemiamą žingsnį — kandidatuoti į Baltuosius rūmus. Bet iš to debesėlio neiškrito nei lašo lietaus. Daugelis prisimen, kad vienuose ankstesniuose rinkimuose pagrindinis kandidatas į prezidentus buvo numatęs moterį viceprezidentė, bet netrukus tie ketinimai subliuško, kaip perdurtas balionas.

Yra pasaulyje viena kita valstybė, kuriai vadovauja moteris. (Kas gali pamiršti buvusią „kietąją“ Didžiosios Britanijos premjerę! Nors jos adresu buvo sukurta daug anekdotų ir skirta pašaipų, vis tik Margaret Thatcher buvo sumani, griežta ministrė pirminkė.) Nors ji ir ne prezidentė, labai veiksmingai savo sunkias pareigas veža ir Amerikos Valstybės sekretorė Madeleine Albright. Galėtume rasti daug šviesių pavyzdžių, kai moterys, priėmusios svarbias pareigas, jas atlieka tiek pat gerai — daugeliu atvejų net geriau — kaip vyrai.

Lapkričio 7 d. rinkimuose, kurių pagrindiniai rezultatai dar vis neaiškūs, moterims neblogo pavyko. Pagausėjo ir moterų gubernatorių — dabar yra penkios. (tai didžiausias skaičius, kaip bet kuomet anksčiau), ir senatorių — Se-nate jau turime dvyliką moterų. Galbūt apie kitas tiek daug nekalbėta: jos kandidata-tavo ir buvo išrinktos, tačiau daugiausia dėmesio susilaukė dabartinio prezidento Bill Clinton žmona, Hillary Rodham Clinton, kandidatavusi New Yorko valstijoje ir laimėjusi rinkimus. Tai pirmoji prezidentinė Amerikos istorijoje, siekusi ir laimėjusi vietą Senate. Žinoma, valstijų ir valstybės „žemesniuose“ postuose taip pat yra moterų. Tikima, kad ateityje jų skaičius augės.

Kaip neseniai pastebėjome iš paskelbtosios naujosios Lietuvos vyriausybės, jos sudėtyje yra tik viena moteris — Socialinių reikalų ir darbo ministrė Vilija Blinkevičiūtė.

Moterys grupės jau darbuojasi Šiaurės Airijoje, Kosove, Bosnijoje, Sudane, Artimuosiuose Rytuose, Rytiniame Timore ir daug kitų vietų, kur liejasi kraujas ir aidai neapykantai. Siūloma moteris įjungti į nesėkmingą taikos procesą Palestinoje, nes vyrams iki šiol susitarti nepavyko. Kur tikrai siekiama taikos, bus pasinaudojama ir natūraliu moters sugebėjimu tartis, ieškoti kompromisų, siekti taikos.

Nepaisant, kiek ji tūms pareigoms tinkanti ir kaip sėkmingai šioje ministerijoje darbuosis, ministrės „Blinkevičiūtės“ veikla bus daug atidžiau stebima — ir kritikuojama — kaip bet kurio kito ministro. Mat, tai „tik moteris“...

Jau ne kartą anksčiau pasireiškė Jungtinių Tautų vadovybės rūpestis moters vaidmeniu, ir tuo pačiu jos gerove, tiek visuomeniniame, tiek šeimos gyvenime. Būvo atkreiptas dėmesys į moters problemas, labai aktualias kai kuriose tautose ir kultūrose. Šia tema net ruoštos tarptautinės konferencijos, ieškant būdų tas problemas, jeigu ne visiškai pašalinti, tai bent sušvelninti. Dabar žengtas dar vienas svarbus žingsnis, mėginant moteris įjungti į taikos derybų procesą. Tai buvo ypač intensyviai svarstoma spalio mėnesį Dhaka, Bangladeshe, vykusioje JT Saugūnib tarybos konferencijoje.

Niekam nėra paslaptis, kad moterys (jeigu jos normalios) nesizavi karu, smurto veiksmams. Galbūt taip jose pasidėntė, labai veiksmingai savo sunkias pareigas veža ir Amerikos Valstybės sekretorė Madeleine Albright. Galėtume rasti daug šviesių pavyzdžių, kai moterys, priėmusios svarbias pareigas, jas atlieka tiek pat gerai — daugeliu atvejų net geriau — kaip vyrai.

Lapkričio 7 d. rinkimuose, kurių pagrindiniai rezultatai dar vis neaiškūs, moterims neblogo pavyko. Pagausėjo ir moterų gubernatorių — dabar yra penkios. (tai didžiausias skaičius, kaip bet kuomet anksčiau), ir senatorių — Se-nate jau turime dvyliką moterų. Galbūt apie kitas tiek daug nekalbėta: jos kandidata-tavo ir buvo išrinktos, tačiau daugiausia dėmesio susilaukė dabartinio prezidento Bill Clinton žmona, Hillary Rodham Clinton, kandidatavusi New Yorko valstijoje ir laimėjusi rinkimus. Tai pirmoji prezidentinė Amerikos istorijoje, siekusi ir laimėjusi vietą Senate. Žinoma, valstijų ir valstybės „žemesniuose“ postuose taip pat yra moterų. Tikima, kad ateityje jų skaičius augės.

Moterys grupės jau darbuojasi Šiaurės Airijoje, Kosove, Bosnijoje, Sudane, Artimuosiuose Rytuose, Rytiniame Timore ir daug kitų vietų, kur liejasi kraujas ir aidai neapykantai. Siūloma moteris įjungti į nesėkmingą taikos procesą Palestinoje, nes vyrams iki šiol susitarti nepavyko. Kur tikrai siekiama taikos, bus pasinaudojama ir natūraliu moters sugebėjimu tartis, ieškoti kompromisų, siekti taikos.

LR SEIMO IR JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ATSTOVŲ KOMISIJOS DARBO ĮVERTINIMAS

LIŪDA RUGIENIENĖ

Nr.11

Tam buvo parengtos anketos, video ir audio juostose fiksuojami liudininkų atsiminimai. Platinant anketą nuspręsta pasitelkti JAV Lietuvių bendruomenę.

Siame posėdyje priimta 13 rezoliucijų.

1998 m. lapkričio 2-6 dienos posėdžiuose santykinai daugiausia dėmesio skirta ekonomikai. Tuo metu Rusiją jau buvo ištikusi ekonominė krizė, galėjusi labai atsiliepti ir Lietuvos ūkio raidai. Komisija bandė išsiaiškinti, ar Lietuva turi aiškią ekonomiką strategiją. Nors diskusijose dalyvavo daug už Lietuvos ūkį atsakingų pareigūnų, komisijai susi-

darė įspūdis, kad ūkio vystymosi strategija nėra visiškai aiški. Ypač pasigesta dėmesio smulkias ir vidutinio verslo plėtojimui.

1998 m. lapkričio posėdžiuose buvo iškelta idėja dėl Interneto panaudojimo lietuviškosios švietimo už Lietuvos ribų. Ši vakarietiškos kilmės priemonė gali būti sėkmingai panaudojama palaikant ryšį su užsienio lietuvišiais, įtraukiant juos į bendradarbiavimo programas. Malonu, kad Švietimo ir mokslo ministerija atsižvelgė į komisijos rezoliuciją ir sudarė darbo grupę, kuri rengtų lietuvių kalbos ir vaizdų transliavimo per Internetą laidų turinį. Bazinė mokykla

1998 m. lapkričio posėdžiuose priimta 11 rezoliucijų.

1999 m. kovo 1-5 d. posėdžiuose vėlgi buvo akcentuojami jaunimo reikalai. Nors Lietuvoje veikia nemažai jaunimo organizacijų, valstybės teikiama finansinė parama ne visada efektyvi. Kultūros klausimu pateikta keletas konkrečių bendradarbiavimo pasiūlymų, tokių kaip parama 2000-ųjų

programai vykdyti pasirinkta Kauno technologijos universiteto gimnazija. Tačiau lieka svarbus lėšų šiai programai įgyvendinti klausimas.

Lietuvos valstybinis radijas ir televizija, atsakydama komisijai, išsipareigojo plėsti informacijos pateikimą per Internetą, taip pat informuoti užsienio lietuvius apie išleistas naujas audio ir video juostas, transliuoti didžiausius JAV lietuvių renginius (pvz., 2000 m. dainų ir šokių šventę), tęsti „Panoramos“ montažų siuntimą Amerikos Lietuvių televizijai Čikagoje.

1998 m. lapkričio posėdžiuose priimta 11 rezoliucijų.

1999 m. kovo 1-5 d. posėdžiuose vėlgi buvo akcentuojami jaunimo reikalai. Nors Lietuvoje veikia nemažai jaunimo organizacijų, valstybės teikiama finansinė parama ne visada efektyvi. Kultūros klausimu pateikta keletas konkrečių bendradarbiavimo pasiūlymų, tokių kaip parama 2000-ųjų

metų JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės Šokių šventei, parama JAV lietuvių žiniasklaidos ir radijo programoms, Lietuvos Kultūros paveldo virtualios parodos pasaulio kompiuterių tinkluose surengimas sutinkant trečiąjį tūkstantmetį, ir kita. Malonu, kad į tai buvo bent iš dalies atsižvelgta.

Komisija nenustojė domėtis ir Pietryčių Lietuvos reikalais. 1999 m. kovo 2 d. buvo applan-kyta Bezdonių mokykla Vilniaus rajone. Teko konstatuoti, kad nemažai problemų liko, lietuvių kalba dar nesulaukė pakankamos paramos ir pagarbos šiame Lietuvos regione. Būtina padidinti dėmesį šiai problemai, ypač svarbu būtų atkurti valstybinę regioninių ir etninių problemų komisiją.

1999 metai buvo itin svarbūs Lietuvos integracijai į Vakarų struktūras aspektu. Artėjantis NATO viršūnių susitikimas Vašingtone bei ES

viršūnių susitikimas Helsinkyje, paskatino komisiją didelę dėmesį skirti Lietuvos pasirodymui prisiimti NATO ir ES narystės išpareigojimus. Diskusijose šiuo klausimu išryškėjo raginimas, kaip įmanoma aktyviau vykdyti reformas, būtinas integracijai, visais įmanomais būdais, įskaitant lietuvių, lenkų diasporos JAV panaudojimą, siekti, kad NATO šalys testų „atvirų durų“ politiką.

Nauja komisijos domėjimosi sritis, išryškėjusi 1999 m. kovo posėdžiuose — energetika, naftos ūkio privatizavimas. Nors Lietuvos šiuo klausimu buvo kilusios karštos politinės diskusijos, komisija ragino surengti nešališką ekspertų konferenciją, atsižvelgiant į svarbų visam Lietuvos ūkiui klausimą nuo politinių ambicijų. Deja, į šį komisijos siūlymą iš esmės nebuvo atsižvelgta.

Iš viso 1999 m. kovo posėdžiuose priimta 16 rezoliucijų.

1999 m. rugsėjo 13-17 d. vykę komisijos posėdžiai buvo daugiausia skirti dar detalesniam kultūros, švietimo, jaunimo klausimų svarstymui. Ši kartą ypač akcentuota vaikų organizacijų, vaikų socialinės apsaugos problematika. Vaikų teisių ir gerovės klausimams buvo skirtos net dvi rezoliucijos. Ypatingai atkreiptas dėmesys į įvaikinimo problemą.

Pietryčių Lietuvos švietimo klausimu komisija siūlė stiprinti apskrities viršininko administracijos teises, sprendžiant regiono švietimo klausimus, nes savivaldybės ne visada sudaro tinkamas sąlygas mokyti valstybine kalba. Ministras K. Platelis savo atsakyme į rezoliuciją iš esmės su tuo sutiko, bet jo nuomone, kompetencijos perdavimas apskrities viršininkui, nors numatytas įstatymo, būtų itin sudėtingas. Tad problema iš esmės palikta atvira.

Komisija taip pat ragino valstybę skirti lėšų Vokietijos

lietuvių Vasario 16-osios gimnazijos, kaip lietuviškos židinio, išsaugojimui. Džiugu, kad 2000 m. valstybės biudžete skirta 300,000 Lt šiai tikslui.

Kitas džiugių dalykas — atsakydama į komisijos rezoliuciją „Dėl lietuviškosios švietimo reikalų Jungtinėse Amerikos Valstijose“, Švietimo ir mokslo ministerija parengė tėvynės pažinimo ekskursijos „projektą JAV lietuviams moksleiviams. Ministerija taip pat sudarė darbo grupę, kuri paruoštų kompiuterines programas mokyti vaikus lietuvių kalbos.

Vykdamas komisijos rezoliuciją archyvų klausimu, pasiekta, kad Lietuvos archyvų departamentas ir JAV-LB pasirašė sutartį, kur numatytos bendradarbiavimo „kryptys, siekiant išsaugoti Lietuvos išsivijus kultūrinį palikimą.

Taip pat svarbus buvo istorinės atminties klausimas.

(B.d.)

PENKIŲ SU PUSE MILIJONŲ DOLERIŲ SPRENDIMAS

JONAS P. LENKTAITIS

Apie šį netikėtą teismo paskelbtą sprendimą sukelusį įvairius vertinimus, buvo pranešta birželio 29 d., o rugpjūčio 15 dienos „Drauge“ buvo išspausdintas vertimas lietuvių kalba.

Emigracijai į JAV prasižėjęs, Brooklyn pavirto didžiausia naujai atvykusių lietuvių susitelkimo vieta. 1951 metais tėvai pranciškonai nutarė prie Brooklyno vienuolyno steigti lietuviškosios spaudos ir kultūros centrą ir tuometremi sovietų išlaikomo savitrašio „Laisvė“ propagandą. Iš Bostono tuoj buvo atkeltas „Darbininkas“, prijungtas savaitraštis „Amerika“ ir Pittsburgo „Lietuvių žinios“. Apie šią naują įstaigą tuoj pradėjo spiestis mokslo ir spaudos žmonės.

Netrukus paaiškėjo, kad užsibrėžtam tikslui pasiekti esamas vienuolyno patalpos yra per ankštos, o vieta nepatogi. Buvo nuspręsta kurtis Brooklyn aukštumoje, Highland parko pakraštyje. Ten tėvai pranciškonai nupirko 5 greta vienas kito buvusius namus, juos nugriovė, žemės sklypus sujungė į vieną vienetą ir pastatė naują šešių pastatų vienuolyno junginį, kurių vienas pagrindinių pastatų yra pavadintas Kultūros židiniu.

Tam projektui duoti eiga TP išleido daugiau kaip pusę milijono dolerių. Priedo sudarė ir inkorporavo atskirą 300,000 dolerių statybos fondą. To buvo negana. Į talką atėjo iš lietuvių organizacijų ir atskirų asmenų sudarytas komitetas, kuris pasiūlė prisijungti prie fondo veiklos ir aktyviai dalyvauti talkoje, renkant aukas vienuolyno pastatų junginio statybos išlaidoms apmokėti, pareikšdami: „Likusią sumą sudėti yra mūsų privilegija, mūsų ambicijos ir garbės reikalas“.

Vienuolyno projektas buvo užbaigtas, ir KŽ pastatas oficialiai dedikuotas, 1974 m. vasario 10 dieną „Nepriklausomai Lietuvai ir lietuvių tautai“.

Dvylika metų KŽ administravimo vienuolyno statybos komiteto pirmininkas, tėvas Paulius Baltakis, OFM. Sąlygoms nuolat keičiantis, o vienuolyno nariams mažėjant, buvo nutarta ieškoti galimybių už vienuolyno ribų, susitarti su prekybine firma, kuri apsiimtų KŽ pastatą administruoti.

Pastatą administruoti sutiko tam tikslui naujai sukurta firma, „The Lithuanian Cultural Center, Inc.“, už vieną dolerį nuomos trejų metų administravimo laikotarpiui, ir 1983 metų gruodžio 17 d. pasirašė nuomos sutartį.

Nuomos sutarties 22 paragrafas numatė, kad sutartis automatiškai prasitęs tokiomis pat sąlygomis busimais trejiems metams, jeigu viena iš šalių nepareikš raštu atsakanti vykdyti sutartyje išreikštus pasižadėjimus 90 dienų prieš sutarties pasibaigimą. Remiantis tuo paragrafu, sutartis automatiškai prailgino penkis kartus, ligi 1998 metų spalio 31 dienos.

Tėvai pranciškonai, pildydami sutarties 22 paragrafo sąlygas, per tėvą Pranciškų Giedgaudą, OFM, nustatytu laiku raštu pranešė „LCC, Inc.“ ir tos firmos tarybos pirmininkui dr. Jonui Bilėnui, kad ateinančioms trejiems metams nuomos sutartis nebus atnaujinta. Tą pranešimą pakartojo ir tėvų pranciškonų advokatas.

Užuot atsakius tėvams pranciškonams į jų pasiūstus pranešimus, dr. Jonas Bilėnas, The Lithuanian Cultural Center, Inc., ir savo, tos firmos tarybos pirmininko, vardu, New York valstijos Aukščiausioje teisme pradėjo civilinę bylą prieš TP, kaltindamas juos sulaužius nuomos sutartį ir reikalavo teismą jo vadovaujamai firmai, „The LOC, Inc.“, pripažinti nuosavybės savininko teise į ligi tol administravimo tikslui nuomotą pastatą ir po juo esančią žemę.

Toks nerealaus reikalavimas atkreipė teismo administracijos asmenų ir bylos svarstymui parengti ir prižiūrėti paskirto teisėjo dėmesį, ir sukėlė abejones apie skundėjų dr. Jono Bilėno teismo įstaigų realybės ir teismo proceso supratimą. Visa tai neabejotinai turėjo įtakos sprendimui.

Nekreipiant dėmesio, kad rugpjūčio 15 d. rašinyje idėjau svarbiausios sprendimo dalies teksto vertimą į lietuvių kalbą, kuriame teismas nusaudojo svarstymo eigą ir priežastį, kodėl toks sprendimas buvo padarytas, o kai kuriems New Yorko apylinkėje gyvenantiems lietuviams buvo pasiūstas anglų kalba sprendimo originalo atspaudai, šmeižtų ir melų veiksmas prieš tėvus pranciškonus dar labiau sustiprėjo.

Teismo dokumentus teisingai įvertinti reikia būti susipažinusiam su JAV civilinių teismų proceso sistemomis. Jos viena nuo kitos mažai skiriasi, tačiau valstijos įstatymais ar potvarkiais nustatyta tvarka kiekvienam piliečiui yra privaloma ir griežtai prisižiurama.

Asmenims, kurie domisi dr. Jono Bilėno bylos sprendimu, kad būtų lengviau suprasti, čia aptarsiu bylos užvedimo pirmuosius veiksmus, pradedant skundo ar ieškinio užregistravimu ligi teismo administracija ar administracinis teisėjas paskiria teisėją prižiūrėti tolimesnį bylos eigos vystymąsi, o, laikui pribrendus, bylą svarstyti ir spręsti. Teisėją paskyrus, prasideda dokumentų pasikeitimas tarp abiejų šalių, advokatų vadinamas „litigation“.

Tokiame stovyje dabar yra ir kalbama „The Lithuanian Cultural Center, Inc.“, bei dr. Jono Bilėno byla.

Civiliniame teisme byla prasideda apskrities įstaigoje, (County Clerk's office), skundėjui — ieškovui sumokėjus atitinkamą mokestį ir įteiktu du kaltinimo egzempliorius, ant kurių yra užspaudžiamas laiko antspaudas, nurodantis metus, mėnesį, dieną, valandą, minutę ir sekundę, kada tas dokumentas buvo užregistruotas, ir užrašomas bylos numeris. Tada dokumentas perduodamas teismo administracijos naujų bylų peržiūrėjimo skyriui patikrinti, ar naujai bylai priimti visi reikalavimai yra atlikti, ir įdėti į tai bylai paskirtą specialų voką. Čia byla laikoma ligi bus gautas kaltinamojo atsakymas.

Nustatytas laikas atsakyti į kaltinimą yra apribotas ne ilgiau, kaip 30 dienų, įskaitant šventadienius, ir griežtai teismo administracijos stebimas.

Antrasis skundėjo egzempliorius su tokiu pat laiko antspaudu turi būti skundėjo nusistatęs registruota siunta ar pasiuntinio asmeniškai įteiktas kaltinamajam, o gautas pašto pakvietimas, ar pa-

JAV LB tarybos suvažiavime, vykusiame Hartford, CT, iš kairės: Religinų reikalų tarybos pirm. ses. Margarita Bareikaitė, vysk. Paulius Baltakis, OFM, ir PLB pirmininkas Vytautas Kamantas.

siuntinio raštiškas ir notaro paliudintas pareiškimas, turi būti saugojamas. Teismo eigai vystantis, jis gali būti pareikalautas.

Kaltinamasis, gavęs kaltinimo dokumentą, laike nustatyto termino privalo atsakyti į visus kaltinimus, vienus paneigiant, kitus paaiškinant, ir parengtą atsakymo dokumentą, panaudojant tą patį kelią per County Clerk's įstaigą, pasiūsti kaltintojui.

Tėvų pranciškonų advokatas, gavęs skundą, kuriame buvo išvardinta kelios dešimtys kaltinimų, pripažinęs tik vieną, kad TP vienuolyno žemė ir šešių pastatų junginys, iš kurių vienas yra vadinamas Kultūros židiniu, ir trejų metų laikotarpiui administruoti nuomoja „The Lithuanian Cultural Center, Inc.“ firma už vieną dolerį trimečio nuomos, ir kad teismas, kuriame skundas yra užregistruotas turi kompetenciją (jurisdiction) tą bylą spręsti.

Teismo administracijos bylų skundų įvertintojai atkreipė dėmesį, kad visi skundėjų kaltinimai yra paneigti, pasiūstę abiejų šalių advokatams raginimus nustatyti dieną atvykti į teismo administraciją, kad dokumentuose išreikštus šalių nuomones būtų galima išaiškinti ir suderinti. Nustatytu laiku į teismą atėjo tik TP advokatas. Nei „The Lithuanian Cultural Center, Inc.“ advokatas, nei dr. Jonas Bilėnas neatėjo, nei raštu pasiaikškinimo neatsiuntė.

TP advokatas sutiko su teismo administracijos pasiūlymu paskirti kitą atvykimo datą už keturių ar penkių savaičių.

Tame laikotarpyje TP advokatas paprašė vienuolyno administraciją padaryti visų, laike Kultūros židinio pastato nuomos sutarties penkių trimėčių pratęsimų laikotarpių vienuolyno nuosavybei padarytų nuostolių sąrašą, surašyti visų nuomos sutarties išvardintų sąlygų neišpildymus bei kitų, atskirai padarytų, susitarimų ar pasižadėjimų nesilaikymą, savivaliavimą finansiniuose reikaluose, be atsiklausimo keičiant bankų sąskaitas, neteisėtai pervadinti pinigų iš vienos sąskaitos į kitą, norint nuslėpti tikrąjį finansinį stovį, ir kitus padarytus prasižengimus.

Tėvų pranciškonų provincijolas tėvas Placidus Barius, OFM, viską surašęs teismui parodymo „Affidavit“ forma ir notaro akivaizdoje pasirašęs, persiuntė advokatui. Šis tą parodymą pavertęs priešskundžiu (Counter Claim), užregistravo County Clerk's įstaigoje, prijungė prie tik pradėtos bylos, o antrąjį egzempliorių įstatymų nustatyta tvarka, nusiuntė LCC, Inc. Bilėno advokatui. Tokiu ėjimu TP ne tik paneigė skunde

išvardintus kaltinimus, bet iš savo išeities taško skundė LCC, Inc. firmą ir jos tarybos pirmininką dr. Joną Bilėną, atsakingą už jo vadovaujamos firmos padarytus nuostolius, ir jį patį už iš anksto planuotus veiksmus, žalingus ir nuostolingos TP vienuolyno nekilnojama nuosavybei ir jų, tėvų pranciškonų, ordino garbei.

Atėjus teismo nustatytam laikui atvykti į teismą antrą kartą, nei LCC, Inc. advokatas, nei dr. Jonas Bilėnas neatvyko.

Ryšium su prie bylos prijungtu priešskundžiu (Counter Claim) teismo administracija paskyrė trečią datą ir pasiuntė raginimą atvykti.

Šį kartą teismo administracijoje bylą tvarkantieji asmenys į tokį dr. Jono Bilėno pasiūlymą žiūrėjo kaip į apgalvotą pastangą nepaklusti tiesios raginimams ir visus tris dokumentus perdavė specialiam tiesos tyrimo ir nustatymo skyriui (Inquest) teisininkams, vadinamiems „teisybės zuvautojais“, patikrinti ir suderinti TP priešskundį (Counter Claim) padarytus pareiškimus su ir prieš LCC, Inc. originaliuoju skundu, o, palyginimus padarius, pareikšti bendros išvados nuomone.

„Inquest“ procesas civilinėse bylose panaudojamas, tik bylai gerokai pažengus pirmyn, nes ta teisybės tyrėjų grupė yra už teismo administracijos ribų, kuria dažniausiai pasinaudoja bylai svarstyti paskirtas teisėjas.

Svarbu pastebėti, kad pavadinimas „Inquest“ dažnai girdimas kriminalinėse bylose, surišiose su žudynėmis ar nenustatyta žmogaus mirties priežastimi. Jų pareigos yra labai skirtingos.

Trečią kartą nei LCC, Inc. advokatui, nei dr. J. Bilėnui neatvykus, teismo administracija, visą per tą laiką sukaupę medžiagą su įvairių teismo administracijos asmenų pastabomis, perdavė administracinio teismo įstaigai, patariant paskirti teisėją tolimesnei bylos eigai vesti.

Teismo administracija paskyrė NY valstijos Aukščiausiojo teismo teisėją Randolph Jackson stebėti bylos eigą ir kontroliuoti abiejų šalių advokatų veiksmus. Susipažinęs su skundo, atsakymo ir skundų ir priešskundžio (Counter Claim) dokumentų turiniu, bylų parengimo svarstymu skyriaus asmenų padarytomis pastabomis, o ypač su teisybės ištirimo (Inquest) padarytais palyginimais su abiejų šalių advokatų pareiškimais ir jų šališkais teigimais, nustatė bylos dvilypumą.

Tikruoju bylos užvedimo pagrindu ir kaltinimų priežastimi yra TP atsisakymas „The Lithuanian Cultural Center,

Inc. atnaujinti nuomos sutartį šeštam trimėčiui.

Antrąjį vietą yra LCC, Inc. reikalavimas išskirti iš TP vienuolyno junginio nuosavybės žemės plotą ir ant jo stovintį KŽ pastatą, ir pripažinti LCC, Inc. firmai visuotinio savininko nuosavybės teises. Tam reikalavimui paremti dr. Jonas Bilėnas ir LCC, Inc. advokatas jokių dokumentų teismui nepateikė, tik žodžiu įrodinėjo, kad vienuolyno statybos metu eilė lietuviškų organizacijų ir pavienių asmenų talkino TP statybai užbaigti aukų rinkimo vajuje, todėl žemė ir pastatas priklauso visiems, bet kur gyvenantiems lietuviams, o LCC, Inc. jiems atstovauja.

Teisėjas su jų nuomone nesutiko ir nurodė, kur KŽ dedikacijos akte TP pripažino organizacijų ir atskirų asmenų aukas, o organizacijos ir aukotojai priėmė tokį pripažinimą, kaip atpildą už jų pastangas, dalyvaujant talkoje, TP suplanuotam uždaviniui įvykdyti, jų vienuolyno nuosavybės centre pastatyti pastatą, kuriuo galės pasinaudoti visi, kuriems rūpi lietuviškoji kultūra.

Remdamasis teismui pateiktuose dokumentuose padarytais pareiškimais ir TP priešskundžiu (Counter Claim) prieš LCC, Inc., teisėjas dr. Joną Bilėną prijungė prie TP priešskundžio (Counter Claim) kaip (additional defendant), papildomąjį kaltininką.

Teisėjas, atskyręs nekilnojamojo turto pripažinimo klausimą, ėmėsi nagrinėti pagrindinį šios bylos skundo priežastį — nuosavybės savininko ir nuomininko ginčą, ir su tuo ginču susijusius kitus nesusipratimus.

Besigilindamas į teismo administracijos padarytas pastabas, teisėjas priėjo išvados, kad visų nesusipratimų, neigrovų ir ginčų pagrindu ir visomis priemonėmis platinamos neigiamos propagandos varikliai prieš TP ordiną yra dr. J. Bilėnas. Prie to prijungęs jo nusistatymą nekreipti dėmesio, priešintis teismo raginimams dalyvauti svarbiame bylos svarstymo paruošime, nesipriešinti TP teismui įteiktiems priešskundžiu (Counter Claim) išvardintiems kaltinimams, viską sudėjęs žiūrėjo ir įsitikino dr. Jono Bilėno apgalvotų bylų apleidimų atsisakius toliau remti jo paties užvestą skundą.

Nesant jokio pasipriešinimo iš skundėjo pusės, teisėjas pasinaudojo TP advokato parengtu ir teismui įteiktu vienuolyno nuosavybei padarytų nuostolių sąrašu ir, atsižvelgęs į Jungtinės Amerikos Valstijose, Kanadoje bei kitose valstybėse aktyviai platinamą neigiamą ir neteisėną dr. Jono Bilėno minčių propagandą, o už nedalyva-

SKELBIMAI

ELEKTROS
[VEDIMAI – PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą.
Dirbu užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Auksė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

Reikalingi dažytojai su patyrimu Amerikoje. Privalo turėti automobilį. Darbas šiauriniuose rajonuose. Skambinti tel. 847-808-9109 vakare nuo 8-10 val. dieną tel. 847-980-7887. Susikabinsite angliškai, rusiškai.

TAISOME
SKALBIMO MAŠINAS,
ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO
SISTEMAS, VIRYKLAS,
ORO VĖSINTUVUS,
H.DECKYS
TEL. 773-585-6624

Reklamaukites
DRAUGE!
773-585-9500

GREIT PARDUODA

RE/MAX
REALTORS
OFF. (773) 596-5959
HOME (708) 425-7160
MOBIL. (773) 590-0205

RIMAS L. STANKUS

- Greitas ir sąžiningas patamavimas.
- Nuosavybių įkainavimas veltui.
- Perkame ir parduodame namus.
- Pensininkams nuolaida

Jūsų namuose už minimalų atlyginimą nervų ligų daktaras Saulius Vaidelis padės atsikratyti stuburo ir galvos skausmų, rankų ir kojų tirpimo, raumenų spazmų. Skambinti tel. 773-412-6472.

Parduodami rudos spalvos nauji sabalo kailiniai. Rusų gamybos, išmiera 12-14 ar 52. Skambinti tel. 1-708-532-3415, kviešti Reginą.

Atlantic Express Corp. praneša, kad pratęstas kalėdinių siuntinių priėmimas iki lapkričio 17 d. Skambinti tel. 888-615-2148.

TARP MŪSŲ KALBANT

APIE JONĄ KELEČIŲ

Prieš gerą porą dešimtmečių, svečiuojantis saulėtoje Floridoje, vienas tautietis klustelėjo, ar ko gero man nėra pažįstami Kelečiai, vienas, girdi, esąs dailininkas, kitas aktorius, o trečias bene komercinių iškaubų gamintojas. Pasirodo, jog jam, gyvenusiam nuošalesnėje vietovėje, buvo sunku susivaiškyti Jono Kelečiaus trilypiuose darbuose.

Tais laikais J. Kelečiaus didžioji meilė buvo dailė ir teatras. O iškaubų gamyba — pagrindinis pragyvenimo šaltinis.

J. Kelečius jau Rokiškio gimnazijoje pradėjo reikštis dailėje ir scenoje. 1944 m., arčiau raudonarmiečių pulkams, pasitraukė į Vokietiją. Pasibaigus karui „nutūpė“ Hana lietuvių išėivių stovykloje. Čia, jo pastangomis buvo įsteigtas „Atžalyno“ teatras. Jame išaugo nemažai išėivijų, kurie gražiai pasireiškusių aktoriu. Atrodo, kad Kelečius tame „Atžalyno“, „užrašė“ savo sielą teatrui.

Štai paties J. Kelečiaus kaudais išsakyti žodžiai: „Teatrinė veikla ir darbas Jurgio Blekaičio vadovaujamoje „Atžalyno“ studijoje, paliko man šviesiausius atsiminimus. Ten aš išmokau iš tikrųjų nemeluoto teatro meno. Tai buvo mano didžiausias turtas, kurį išėivijau tada, kai trūko duonos ir buvau alkanas...“

Yra sakoma — ne vien duona žmogus sotus. Taip ir aš jaučiausi. Jei dirbiau tik pilką kasdienybės darbą, tai jau seniai būčiau miręs. Bet norisi

vimą teismo procese, pritaikęs „CPLR 3215 Default“ (bylą toliau tęsti atsisakius) paragrafą, paskyrė sumokėti T. pranciškonams vieno milijono dolerių piniginę sumą už neat-siskaitymą su Atsargos kapitalo fondu, ir kitą milijoną dolerių pabaudos. Kitus tris su puse milijono dolerių priteisė už per 15 metų TP vienuolyno nuosavybei padarytus nuostolius.

Iš viso penkis su puse milijono dolerių!

Pastaba: „Default“ sprendimas yra galutinis ir neapelutinas. Tačiau įstatymas yra numatęs skirtingą kelią ir procesą nustatytu laiku teismą prašyti, kad sprendimas būtų sušvelnintas. Atrodo, kad dr. Jonas Bilėnas šia galimybe nepasinaudojo.

ir sielai maisto. Man patinka teatro menas. Myliu savo žmones — lietuvius. Ir man malonu ką nors šviesiau paruošti ir su jais pasidalinti. Širdis sako, kad jie mane myli ir nuoširdžiai priima. O, be to, jaučiu ir tam tikrą atsakingumą prieš tuos žmones, kurie pasiliko Lietuvoje. Jeigu mes nieko nedirbsime, tai ir jiems bus sunkiau. O, jei jie pajus mūsų gyvastingumą, galvoju, kad ir jiems, ir mums bus lengviau... Turiu savo studiją, ir žinau, jei būčiau atsidavęs tik darbui, tikriausiai šiandien turėčiau rezidenciją ir daugiau duonos. Dabar dar vis gyvenu lušnelėje prie graboriaus. Esu laimingas, turiu gražią šeimą, du sūnus lanko universitetą, o tėvas sūspėja ir duonos trupinių uždirbti ir sielai maisto rasti“.

Vieną sykį besikalbant mažame žmonių ratelyje, Kelečius išsitarė: „Dirbu, kad būčiau gyvas. Dirbu, kad lietuviškas žodis dar ilgai skambėtų. Dirbsiu tol, kol mano krutinėje plaks širdis“.

Jis daug metų reikšėsi teatro ir dailės srityje. Nelengva buvo dirbti dviejuose srityse. Juo labiau, kad reikėjo dirbti ir trečioje. Tą trečiąją sritį, neįskentęs vadindavo „velnio išmisu“. Vis dėlto jis žinojo, kad tą duoną pelnanti sritis yra neišvengiamai reikalinga. Jo žodžiais tariant, juk ir poterių esmė minima „kasdienės mūsų duonos, duok mums šiandien...“

Jonas Kelečius, gyvendamas ir uždarbiaudamas senajame Bridgeporte ir plačiai besireikšdamas lietuvių kultūriniame gyvenime, studijavo ir baigė Institute of Lettering and Design. Taipgi studijavo tapybą Čikagos Art Institute. Jis, anot vieno amerikiečio kritiko, „turi natūralų pajautimą tapymui dėl paties tapy-mo, ne tapymui, kad pavaizduotų objektą. Visa tai — pri-dėjus jo gerą pajautimą spal-vai ir ritmui, pagimdė puikias serijas karinių, kuriuos galima pavadinti poezija tapyboje“.

Nesmagu, kad talentingasis Jonas Kelečius, kuriam š.m. gruodžio 1 d. rengiamas pagerbimas ir jo sukurtų dailės darbų paroda, yra sunegalavęs. Linkeime jam sveikatos ir viso geriausio!

Petras Petrutis

LOS ANGELES, CA

ARTEJA RUDENS
ŠVENTĖ

Los Angeles, CA, Lietuvos Dukterų draugijos tradicinė rudens šventė š. m. lapkričio 26 d. vyks Šv. Kazimiero parapijos salėje. Sesės nutarė pačios paruošti maistą (vadovaujant Genutei Plukienei), papuošti salę, aptarnauti svečius ir juos linksmai nuteikti populiaria programa. O geriausiai tai atlieka Los Angeles Vyrų kvartetas ir mūsų visų mylima pianistė Raimonda Apeikytė! Paskui, jau pavargusius, kiekvieną aprūpinti laimingais laimėjimų bilietais. Nors ruduo slenka gilyn, čia jis būna tingus, lėtesnio temperamento, geros draugystės ir gaudaus pavalgymo susibūrimas po pamaldų visiems atsilankiusiems žada jaukią šventadienio popietę. Susirinkime visi, vardan šalpos reikalingų mūsų brangių tautiečių, į Lietuvos Dukterų draugijos ruošiamą rudens šventę, kad būtų ir jiems gerai, ir mums visiems gerai gerai...

Stasė V. Pautienienė

DETROIT, MI

DETROITO SKAUTAI
RUOŠIA KŪCIAS

Detroito lietuviai kviečiami š. m. gruodžio 10 d., sekmadienį, dalyvauti Dievo Apvaizdos parapijos salėje „Gabijs“ skaučių ir „Baltijos“ skautų tūntų ruošiamąjį Kūčių vakarienę. Pradėsime 4 val. p.p. abiejų tūntų bendra iškilminga sueiga. Visi skautai dalyvaus išveiginėse uniformose. Po sueigos valgysimės Kūčių vakariene. Apie dalyvavimą prašoma iš anksto pranešti Dainai Anuzienei, tel. 517-545-0925, arba Rasai Karvelienei, tel. 248-380-1363. Kiekviena šeima prašoma prie Kūčių prisidėti koku nors valgiu. Kalėdų šventės pradėkime kartu. Lauksime visų.

„Gabijs“ ir „Baltijos“
tūntų vadovybėDĖKOJAMA DETROITO
LIETUVIAMS

1995 m. gegužės 21 d. Detroito užsadarė Šv. Petro lietuvių bažnyčia. Lietuvos Vycių padalinys „Pagalba Lietuvai“ iš Detroito arkivyskupijos gavo ypatingą leidimą bažnyčios įrengimus — vitražus, vargonus, statulas, altorius, suolus ir kitą inventorių pasiūsti Lietuvon Alytuje tuo metu statojai Šv. Mergelės Marijos Krikščionių Pagalbos bažnyčiai. Šios parapijos klebonas yra kun. Leonas Jakimavičius. Visų minėtų daiktų pasiuntimas kainavo arti 10,000 dol. Visose trejose Detroito lietuvių bažnyčiose vykdytas aukų vaju buvo sėkmingas. Į šaukimą darbo talkon atsiliepė gražus būrys žmonių, kurie

padejo minėtus daiktus paruošti siuntimui. Gauta gera reklama lietuviams ir Lietuvos Vycių padaliniiui, nes šis projektas buvo paskelbtas ir rodomas vietinių žinių laidoje ir aprašytas „Michigan Catholic“ laikraštyje.

Neseniai gautas kun. Leono Jakimavičiaus laiškas ir nuotrauka. Bažnyčia ir koplyčia jau pastatytos. Vargonai sustatyti bažnyčioje ir žemutinėje koplyčioje, pavadintoje Šv. Petro vardu. Koplyčioje vyksta kasdieninės šv. Mišios. Koplyčioje kabo naujas plakatas su užrašu: „Mūsų protėvių dvasios jėgas tepripildo ir šia Šv. Petro koplyčia, 1921-1995, Amerikos lietuvių Šv. Petro bažnyčios atminimui“.

Kun. Leonas išpildė pažadą Detroito uždarytos bažnyčios jamžinimui. Jis dėkoja Lietuvos Vyciams, „Pagalba Lietuvai“ ir Detroito lietuviams. „Amžina padėka jums, Vyciams. Meldžiuosi už jus“.

Regina Juškaitė
Svobienė

ST. PETERSBURG, FL

LIETUVOS DUKTERŲ
VEIKLA

Nuniokotą vasaros karščius, audrų ir tropinio lietaus išpraustą St. Petersburgą, kaip šviesus spindulys mus apdovanojo malonia atgaiva, „Trijų muzų“ „suharmonizuotas“ koncertas: „Net kai nieko nėra, lieka meilė“. Tad ir sugužėjo daugiau dviejų šimtų pensininkų ieškoti tos likusios meilės.

Šį nedidelį „Trijų muzų“ ansamblį sudarė Rita Preikšaitė — mezzosoprana; Melitina Kuprienė — akompaniatorė ir aktorė-deklamatorė Virginija Kochanskytė. Koncertas vyko spalio 11 d. 3 val. p.p. Lietuvių klubo salėje. Koncertuodamos kitose miestuose, pakviestos maloniai sutiko atlikti koncertą ir mūsų „rojuje“ Floridoje. Tuo pačiu pasiūlyti Floridos saulėje ir atgavinti finansines jėgas. Šio rudens oras tikrai puikus, nenusikalsime sakydami, kad tai tikras rojus.

Koncertas buvo įdomiai „suharmonizuotas“ iš dainavimo ir dailiojo deklamavimo ar skaitymo akompanuojant puikiai pianistei.

Idomiai pačių viešnių dekoruotoje scenoje, surinkusios iš visur dirbtines gėles, ištiesė baltų rožių girliandas nuo scenos viršaus iki grindų. Scenoje buvo gėlės, gėlės... Nesakysčiau, kad tai derinosi su scenoje atliekama programa. O gal norėta pavaizduoti K. M. Čiurlionio kambarį su mažu staleliu, senoviška kėde ir skaitymo lempa. Mėginta iš koncerto padaryti spektaklį. Bet kai esantis scenoje vienas asmuo atlieka savo programą, o kiti du stovi nejudėdami, lyg sustingę, tad ir nesukėlė spektaklio įspūdžio. Ypač tai jaut-

Los Angeles ilgametė Lietuvos Dukterų draugija pasiruošusi laukia Rudens šventės. Pirmoje eilėje trečia iš kairės — pirmininkė Lionė Vilimienė, penkta — neseniai per 101-jį savo gimtadienį peržengusi poetė Danutė Mitkienė.

Nuotr. V. Stoko

ria atsiliepė atliekant gerokai ilgą pasakojimą apie Čiurlionio parašytus ir neparašytus laiškus, skaitant jų gan ilgą ištrauką. Žinoma, tai buvo įdomu tiems, kurie nieko arba mažai ką apie Čiurlionį žinojo. Tik buvo gaila solistės ir pianistės, kurios nejudėdamos laukė savo eilės. Gal iš viso buvo per daug žodinės programos. Buvo žodžiai ir tarp atliekamų dainų, ir skaitymas poezijos su komentarais. O taip norėjosi išgirsti nors porą kūrinių ir pianistės, kuri yra tikra virtuozė. To žiūrovai tikėjosi. Programoje nebuvo įrašyta, kas atlieka įrašytus autorių kūrinius. Jei sugriebdavai suprasti keletą žodžių, iš to žinojai, kad ne lietuviškai dainuoja. Didelė dalis programos buvo dainuojama svetima kalba. Tiems, kurie lankome gastoliuojančių operų ir solistų koncertus, svetimų kalbų prisiklausome iki valiai. Dar prisideda TV programos. Tai labai norisi išgirsti dainuojant savo kalba. Bet solistai, atvykę iš Lietuvos, beveik visą repertuarą (išskyrus porą trejetą dainų) atlieka svetima kalba. Ne per seniausiai dviejų solistų ir akompaniatorės koncerte girdėjome programą net šešiomis kalbomis. Jei kompozitorius nežinomas, tai ir išėini iš koncerto nieko nesupratęs.

Koncertas buvo aukšto lygio su labai įvairaus žanro kompozicijomis. Rita Preikšaitė — jauna,

graži. Tinkamas drabužis. Turi stiprų balsą, ir didelę jėgą tam balsui apvaldyti. Scenoje laikysena puiki. Nėra bereikalingo blaškymosi. Vyravo santūrumas, kiek jo reikėjo kūriniui atlikti. Solistė turi dar daug laiko tobulėti ir nudailinti aštriau skambančias gaidas. Išdėmetinas jos atlikimas buvo Elizos daina iš „My fair lady“, gražiai išversta ir lietuvių kalbą, buvo priimta ilgiais plojimais ir iššaukta pakartoti.

Pianistė Melitina Kuprienė puikiai atliko savo, kaip akompaniatorės muzikinę dalį. Ji preciziškai lydėjo dainininkę su visu atsidavimu atliekamam kūriniui. Labai tikėjome jos pianino solo. Kodėl jai nebuvo suteikta ši galimybė? O tikrai būtų buvę ža-

vu. Virginija Kochanskytė, atrodo, atliko ir rezisierės, ir dekoratorės pareigas. Jei dekoruojant sceną norėta pavaizduoti Čiurlionio kambarį (lyg ir prašosi tokia prielaida), tai Čiurlionis tikrai negyveno apsuptas baltų rožių girliandomis ir apsistatęs gėlėmis. Čia gal kiek persitengta, nes visa ši butaforija atitraukė dėmesį nuo esančių scenoje. Šio koncerto dekoracijai būtų geriau tikusi subtilesnė klasikinė forma, neišėinant iš repertuaro rėmų.

Antroji koncerto dalis, praėjo pakilesne nuotaika, nes visi atliekami dalykai buvo šviesesnių spalvų, linksmesni, kas

visiems labiau prie širdies. Kai kalbama ar dainuojama apie mirtį, tai pensininkai ir visi kiti palinksta į gedulingą nuotaiką, bet tai išpirko du kartus padainuota „Mano puikioji ledi“.

Programos atlikėjos buvo apdovanotos gvazdikų puokštėmis, dar visi plodami slinko prie vaišių stalo: vyno, kavos ir pyragų. Liko tuščia scena, užgeso šviesos, pamazų visi ėjome namo dar vis šnekučiuodamiesi ir apsvarstydami koncertą iš visų pusių. Tokio koncerto pasikartojimo tikrai jau neteks išgirsti. Iš širdies dėkojame visoms trimis „Mūzoms“!

Liko tušti stalai, išdraikytos kėdės. „Ir vėl į širdį ruduo atklydo“...

Dalia Mackialienė

* **Lietuviai labiausiai simpatizuoja švedams**, rodo spalio mėnesį atlikta gyventojų apklausa, kurios metu buvo tiriamas Lietuvos gyventojų požiūris į kitas tautas. Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro „Vilmorus“ atliktoje apklausoje lietuviai švedams skyrė 5.45 taško (7 taškų skalėje). Lietuviai taip pat palankiai vertina prancūzus (5.32), japonus (5.31) bei italus (5.30). Amerikiečiai užėmė 5-tąją vietą (5.00). Blogiausiai vertinami čigonai, jiems skirta tik 2.47 taško. Lietuviai gana palankiai vertina rusus (4.91), priešpaskutinę vietą užėmė žydai (3.43).

(BNS)

* Už neteisėtą heroino išsigijimą ir laikymą Vilniaus apygardos prokuratūra pirmadienį paprašė įkalinti 1 metams bendrojo režimo pačios darbų kolonijoje įtariamą trijų mažeikiškių pagrobimo byloje Algimantą Vertelką. 39 metų panevėžietį A. Vertelką yra pareikštas kaltinimas tik dėl neteisėto 0.645 gramo heroino įgijimo ir laikymo. Pirmadienį prokuratūra pripažino, kad nėra įrodymų, kad A. Vertelka būtų gabenęs narkotikus Lietuvos teritorijoje, todėl šį kaltinimą paprašė pašalinti. Dėl trijų mažeikiškių — buvusio bendrovės „Mažeikių nafta“ vadovo Gedimino Kiesaus, jo sūnaus ir vairuotojo — dingimo, jų laisvės atėmimo ir turto prievartavimo, pritrūkus įrodymų, A. Vertelkai kaltinimai nebuvo pareikšti.

(BNS)

* Prezidento žmona atostogas leido Kinijoje, sužinojo „Lietuvos rytas“. Keturiolika vienedomis šiaurinėmis skrybėmis pasipuošusių žinomų Lietuvos moterų vėlu lapkričio 3-osios vakarą grįžo į Lietuvą po 2 savaitių atostogų Kinijoje. Tarp jų buvo Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus žmona Alma, JAV ambasadoriaus John F. Tefft žmona Mariella, Lietuvos kariuomenės vado Jono Kraukaičio žmona Rūta, buvusio finansų ministro Vytauto, Dūdėno žmona Eglė ir kitos višiuomenėje žinomos moterys. Viena pagrindinių šios moterų kelionės rengėjų — D. Britanijos ambasadoriaus Lietuvoje žmona Brigitte Robbins.

• Per lengvai ant pakylės užkeltas, gali būti vėjo nu-pūstas.

ALGS narcis

A. † A.

Dr. ELENAI MEKIENEI

iškeliavus į Amžinybę, dukrai NIJOLEI KAŠUBIENEI, giminėms ir artimiesiems reiškiamė gilią užuojautą.

Amerikos Lietuvių gydytojų sąjunga

LIETUVOS DUKTERŲ DRAUGIJAI AUKOJO
2000 m. rugėjis - spalį

- \$100** Janina Marks, V. A. Valavičiai, Paulina Vailaitis, Aldona Eidukonis, Van ir dr. Alina Domanskiai, Elena Briedis, Juzė Žebrauskas;
- \$60** Aldona Ankus ir šeima;
- \$50** Philomena Peleckienė, V. Mažeika, Birutė Jasaitienė, Ada Sutkus, Lidija Ignatonis, Sofija Jelionis, Birutė Briedienė, Nijolė Kairienė;
- \$45** Ona Gėtauskienė;
- \$40** dr. Genė Kraučionienė, Irena Kirkus, Antanina Rejerienė, Aleksandra Buivydienė;
- \$30** Gražina Micevičiūtė, Alfonsa Laniauskas, Bronė Mikulskienė, Elena Blandytė, Zuzana Pupienė, Stasė Kavaliūnienė, Elyra Narutis;
- \$27** Juzefa Augaitienė;
- \$25** Marija Remienė, Marija Staškienė, Raminta Jelionis, Danguolė Bartkus, Teresė Kazlauskas, Julija Smilgienė, Jolita Sudeikis;
- \$20** Kleopatra Miliūnienė, Ona Abromaitienė, Natalija Rauckinas, Birutė Prapuolenienė, Angelė Venclovienė, Stella Paškonis, Marija Kapačinskis, Janina Pileckienė, Marytė Černius, Elena Gailevičiūtė, Sofija Vakselienė, Česlova Batinskienė, Sofija Beigienė, Regena Kreivenienė, Agnietė Malela, Onutė Mazionytė, Elena Druskis, Ona Abromaitis, dr. Janina Jakševičienė, Marija Noreikienė, Ona Kartanas, V. Čepaitienė, Emilija Vengianskienė, Genevieve Gedraitienė, Valentina Brazis, Dana Gierstikienė, Nijolė Dumbrytė;
- \$17** Raminta Marchertienė;
- \$10** Marija Katkienė, Marija Sėduikienė, Edita Giedraitienė, Florence Kastienė, V. Grigaliūnas, Stasė Sakevičius, Bronė Motūzas;
- \$5** Ona Mikėnienė, Albina Dumbrienė, Marija Maciezienė.
- Už mirusių aukojo:**
- \$50** Aldona Rukuižienė, a. a. Alekso Rukuižos atminimui.

LIETUVOS DUKTERŲ DRAUGIJAI AUKOJO:
2000 m. gegužės 4 d. — 2000 m. rugėjo 1 d.

- \$720** Algirdas Česnaitis
- \$50** Antanina Rejerienė;
- \$50** Irena Gelazienė;
- \$41** Stasė Semėnienė;
- \$29** Viktorija Karaitienė;
- \$29** Elena Vasilievskienė;
- \$25** Sofija Plėnienė;
- \$20** Emilija Pakštienė;
- \$15** Janina Cukuriene;
- \$10** Nijolė Kairys;
- \$5** Irena Mironas.

Už mirusių aukojo:

- \$735** Petras Vėbra už a. a. Ireną Vėbrienę;
- \$30** Halina Bagdonas už a. a. Ursulę Bukeliene;
- 50 metų vedybų sukakties proga**
- \$200** B. ir J. Briedžiai. Juos dovanojo: Lidija Bardauskienė, Van ir dr. Alina Domanskiai, Joana ir Jonas Krutuliai, Valė ir Jonas Kleiriai, p. XX.

Baltimorės lietuvių pensininkų klubo valdyba su Lietuvos Respublikos ambasados Vašingtone antruoju sekretoriumi. Iš k. — klubo pirmininkas Algirdas Skudziński, ambasados sekretorius Rolandas Kačinskis, klubo sekretorė Aldona Marcinkienė ir klubo išdininkas Vytautas Banys.

It makes a world of difference when you fly SAS to Lithuania.

No one makes round-trip travel to Lithuania easier and more convenient than SAS. From Chicago, we offer daily service to Vilnius with a hassle-free connection via Stockholm. When you're ready to return, you'll enjoy same-day travel back to Chicago through our Copenhagen hub. Find out what a world of difference SAS can make for your next trip. Just call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350 or visit our website at www.scandinavianairline.com.

Flight #	From	To	Departure Time	Arrival Time
SK 946	Chicago	Stockholm	4:20 pm	7:35 am +1
SK 744	Stockholm	Vilnius	9:20 am	11:50 am
SK 743	Vilnius	Copenhagen	1:40 pm	2:20 pm
SK 943	Copenhagen	Chicago	3:30 pm	5:40 pm

*Schedule subject to change without notice.

Scandinavian Airlines

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

„Drauge“ lankėsi Čikagoje besivečiuojantis Žvirgždaičių parapijos klebonas kun. Algis Kildušis. Susitikimas su svečiu iš Lietuvos vyks šį seštadienį, lapkričio 18 d., 2 val.p.p. „Seklyčioje“. Kviečiami ne tik buvę žvirgždaičiai, bet ir visi, kurie domisi Lietuvos Katalikų Bažnyčios rūpestiais ir darbais. Nuotraukoje iš kairės: „Draugo“ vyr. redaktorė Danutė Bindokienė, kun. Algis Kildušis ir Juozas Polkaitis.

Čikagos ramovėnai, talkinant birutietiams ir šauliams, rengia 82 metų Kariuomenės atkūrimo sukakties paminėjimą. Jis įvyks lapkričio 19 d. Šaulių namuose. Minėjimas prasidės pakeliant vėliavas Jaunimo centro sodelyje. Iškilmingos pamaldos bus laikomos 10 val.r. tėvų jėzuitų koplyčioje, Mišias aukos ir pamokslą pasakys kun. J. Vaišnys, SJ, giedos Vilija Kerelytė, vargonuojant muz. Manigirdui Motekaičiui. Po pamaldų – apeigos prie laisvės kovų paminklo, pagerbiant kovojusius ir žuvusius, gynusius Lietuvos laisvę. Minėjimas Šaulių salėje prasidės 12 val. Pagrindinis kalbėtojas – Lietuvos garbės konsulas Čikagoje – Vaclovas Kleiza, o meninę dalį atliks Algimantas Barniškis. Kviečiame organizacijas atsinešti vėliavas, o visuomenę gausiai minėjime dalyvauti ir prisiminti Lietuvos kariuomenės 82 metų sukaktį. Po minėjimo – užkandžiai ir kavutė.

Petras Gražulis, Lietuvos Seimo atstovas, buvęs sąžinės kalnys, dalyvaus Amerikos lietuvių tarybos suvažiavime šį savaitgalį, lapkričio 17-18 dienomis. ALTo suvažiavimas vyks Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Road, Chicago. Suvažiavimo išvakarėse, lapkričio 17 d., 7 val. v. įvyks atstovų priėmimo pobūvis, o lapkričio 18 d., nuo 9 val. ryto – suvažiavimas. Amerikos lietuvių taryba maloniai kviečia ALTo narius ir visuomenę šiame suvažiavime dalyvauti.

Pokalbį su prof. Vytautu Landsbergiu per Amerikos radiją galėsite išgirsti šiandien, ketvirtadienį, nuo 10 val.r. iki 11 val.r. per KUOW radijo stotį 94.9 FM bangų ruože. Šios gyvos laidos metu bus galima paskambinti tel. 206-543-5869 arba 1-800-289-5869. „Internete“ pokalbį bus galima pasiklausyti atsivertus puslapi www.kuow.org/weekday.asp

ŠV. ANTAÑO PARAPIJOS PIETŪS

Cicero Šv. Antano parapijoje yra didelių pasikeitimų. Prieš porą mėnesių buvo pavojus, kad neturėsime lietuvių kunigo, kuris sekmadieniais 9 val. r. lietuvių kalba aukotų Mišias.

Labai širdingai dėkojame Dievui, kad mūsų baimė nepasitvirtino, mat nuo pat kun. Kęstučio Trimako išvykimo tarnybos reikalais į Lietuvą kiekvieną sekmadienį 9 val. r. šv. Mišias aukoja kun. Jaunius Kelpšas. Kun. Jaunius Mišių aukojimas ir jo pasakomi pamokslai yra tikra atgaila mūsų dvasiai. Kunigo dėka pagauso šią Mišių lankymą. Džiaugiamės ir dėkojame kun. Jauniui.

Lapkričio 19 d. tuoj po Mišių kviečiame užsukti į parapijos salę. Cicero apylinkės LB valdyba rengia priešpiečius, vaisins skaniu kugeliu, pyragais ir kavute. Visi kviečiami ir laukiami, užsukite smagiai pabendrauti draugų ir pažįstamų tarpe.

Ką mums Teatro festivalyje parodys Čikagos „Žaltvykslės“ aktoriai? Jauno, Vilniuje gyvenančio dramaturgo M. Ivaskевичiaus pjesė „Kaimynas“ stato: (priekyje) Dalia Vaisaitė, (I eilėje iš kairės) Ramunė Motekaitienė, Arūnas Žentikas ir Eglė Juodvalkė, (II eilėje) Jonas Variakojis, Giedrė Gillespie, Pranas Ivinskis ir Nerijus Barauskas, (III eilėje) Rima Žukauskaitė, režisierė Audrė Budrytė ir Marius Jankūnas. Spektaklis „Kaimynai“ vyks lapkričio 24 d., penktadienį, 7:30 val.v. Jaunimo centre.

Toronto dramos teatras „Aitvaras“ švenčia savo veiklos dvidešimtpenketmetį. Kodėl buvo pasirinktas „Aitvaro“ vardas? Lietuvių pasakose bei sakmėse aitvaras vaizduojamas kaip laisva, nuo niekieno nepriklausoma būtybė. Vie-niems jis nešdavo turtus ir pinigų, kitiems kerštaudamas užraudavo nelaimę. Kadangi lietuviams išėivijoje brangiausias turtas yra lietuvių kalba, tai aitvariečiai vietoje žerėnčių, pasakose minimų auksinukų stengiasi paberti kitokią auksą – lietuvišką žodį. Vie-nintelis asmuo, per dvidešimt penkerius metus nepasitraukęs iš „Aitvaro“, – tai „Aitvar“ steigėja, vadovė ir režisierė Aldona Dargytė-Byszkiewicz.

Ši režisierė su savo teatru atvyksta į Čikagą, kur Teatro festivalyje rodyt naująjį pastatymą – T. Rutkausko trijų veiksmų komediją „Audra giedroje“. Vaidins: E. Rutkauskaitė-Valauskienė, D. Botyrius, V. Šilninkas, R. Pečiulis, L. Širvinskis, D. Stasiulevičius, I. Pivoriūtė, Z. Kruzikas, S. Namikas. Spektaklis vyks lapkričio 26 d., šeštadienį, 7:30 val.v. Jaunimo centre. Bilietus galite įsigyti „Seklyčioje“.

Kultūrininkė Ligija Tautkuvienė, Meno mokyklėlės direktorė, sutiko įsijungti į JAV LB Kultūros tarybą. Ji jau aktyviai darbuojasi Teatro festivalio darbuose. Bilietus į teatro spektaklius ir vakariene prašoma įsigyti „Seklyčioje“. Vaikai iki 10 metų bilietus gauna veltui!

Skelbimai

• **Namams pirkti paskolos** duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinama nuosimčiai. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.** (sk.)

• **Karaliaučiaus srities lietuviškų mokyklų paramai** per Mažosios Lietuvos lietuvių draugiją Čikagoje aukojo. \$200 – Arvidas Trumpjonas. \$100 – Jonas ir Laima Šalčius; Rita Švarcas; Martynas ir Dalia Trakiai. \$50 – Adolfas Brinkis; Jeva Jankus; Kristina Colombe; Ema Žiobrienė. \$25 – Jonas Kamaitis. \$20 – Elena Druskis; Walter Kasparaitis; Irene Krapauskas; Birutė Navickienė. \$1 – Jonas Antanavičius. Dėkojam visiems rėmėjams. „Karaliaučiaus Krašto lietuvių bei“ 1394 Middleburg Ct., Naperville, IL 60540-7011.

NELĖ IR EUGENIJUS VĖL KVIEČIA ČIKAGIEČIUS Į PASIMATYMĄ

Šį sekmadienį, lapkričio 19 d. popietę, Jaunimo centro scenoje čikagiečiai vėl turės progą išgirsti žinomus Lietuvos estrados veteranus – buvusius klaipėdiečius Nelę Paltinienę ir Eugenijų Ivanauską.

Jie čikagiečiams nėra naujokai, nes jau čia ne kartą yra koncertavę. Ypač šio „vėjuoto miesto“ padangėje jau nuo 1983 metų kasmet rodo Nelę, kuri čia spėjo įsigyti gana daug gerbėjų.

Beje, šiuos du atlikėjus gerai pažįsta ir neseniai į Čikagą atvykusieji tautiečiai, nes jie Nelę ir Eugenijų turėjo progą išgirsti įvairiuose Lietuvos miestuose, ne vien Klaipėdoje, kur jie ilgoką laiką buvo pagrindiniai „Kopų balsų“ ansamblio solistai.

Mano rankose yra 1975 metais išleista estradinio ansamblio „Kopų balsai“ plokštelė, kurios aplanko viršelyje matome jaunus jų veidus. Apie Nelę jau tada rašyta, kad ji 1967 metų „Gintarinės trūbos“ festivalyje buvo apdovano-ta geriausios dainininkės prizų, o po poros metų tapo lenkų dainos konkurso Vilniuje laureate. Eugenijus pristatomas, kaip pirmojo lietuviš-

kos estradinės dainos jaunųjų atlikėjų konkurso „Vilniaus bokštai-68“ diplomantas, televizijos ir radijo komiteto prizo laimėtojas.

Praėjusią vasarą Nelė ir Eugenijus vėl plačiai koncertavo Lietuvoje. Kaune kaip tik buvo paminėta jų bendro kūrybinio darbo 40 metų sukaktis. Kauno „Girstučio“ salėje įvyko du jubiliejiniai koncertai. Po jų „Kauno diena“ negailėjo gražių žodžių šiems estrados meistrams. Šis dienraštis rašė: „Dabar jau keliolika metų Vokietijoje gyvenanti, bet kasmet atvažiuojanti į tėvynę, Paltinienė neabejotinai yra viena iš lietuviškosios estrados maratono lyderių. Likusi ištikima savo atvirai jausmingam dainavimo stiliui, ji atitinkamam repertuarui ir pabrėžtinai moteriškos moters įvaizdžiui, ji išsaugojo tas savybes vertinančios publikos dėmesį“. Taip pat rašoma, kad Nelės ir Eugenijaus duetas yra tapęs savotiška septintojo aštuntojo dešimtmečių muzikinė Klaipėdos emblema. „Iki šiol jie tebeturi aistringų gerbėjų įvairiausiose visuomenės sluoksniuose“, – taip teigia „Kauno diena“.

Ateinančio sekmadienio kon-

certe Čikagos Jaunimo centre pasirodys dar du žmonės: tai nuolatinis jų palydovas – Arvydas Paltinas, kuris tvarkys muziką, o taip pat ir nauja jų talkininkė, koncerto vedėja aktorė, deklamuoja Stefa Navardaitienė. Ši moteris yra gerai pažįstama kaip kaimo kapelių šventės – „Grok, Jurgeli“ pravedėja, mokanti bendrauti su publika, galinti ją sudominti savo humoru, šmaikštumu.

Taigi, lapkričio 19 d. koncertas bus pirmasis savo pobūdžiui, nepaisant, kad Paltinus ir Ivanauską Čikagoje jau girdime ir matome ne pirmą kartą. Beje, šį koncertą rengia Čikagos sekmadieninės lietuvių programos vedėjai Sigitas ir Anatolijus Šlutas bei jų talki-

ninkas Petras Petrutis, kuris, būdamas „Margučio“ radijo programos vedėju, 1983 m. pirmą kartą Paltinus atsikvietė Čikagon ir po to kasmet tai pakartodavo.

Prieš atvykdam į Čikagą, Paltinai, E. Ivanauskas ir S. Navardaitienė sėkmingai koncertavo Kanadoje.

Reikia manyti, kad ir čikagiečiai šį „kvartetą“ pamils. Perpildyta Jaunimo centro salė lapkričio 19 d. popietę būtų geriausias atpildas už Nelės Paltinienės ir jos scenos partnerio Eugenijaus Ivanausko 40-mečio muzikinę veiklą bei šimtus gražių akimirkų, kurias jie Lietuvos ir išėivijos klausytojams padovanojo.

Bilietai gaunami „Seklyčioje“.

Edvardas Šulaitis

Nelės Paltinienės ir Eugenijaus Ivanausko koncerto rengėjai: (iš kairės) Anatolijus Šlutas, Sigitas Šlutenė ir Petras Petrutis. Nuotr. E. Šulaitis

PASKAITA APIE GINTARĄ „SEKLYČIOJE“

Lapkričio 8 d. vyr. lietuvių popietę „Seklyčioje“ pradėdama, renginių vadovė E. Sirutienė pasakė, kad šios dienos svečias dr. Romualdas Povilaitis pažįsta mus „iš dantų“. Dabar, išėjus į pensiją, savo dienas pašvenčia Baltijos gintaro grožio parodymui Amerikoje. Apie gintarą dr. Romualdas mums ir papasakos, nes ji labai myli. Pasakotojas buvo su-ruošęs mums ir savo darbų parodėlę, kuri buvo tikrai neatsižuriama.

Dr. R. Povilaitis dirba su gintaru apie 30 metų. Jis tvirtina, kad gintaras yra įdomiausias gamtos sukurtas papuošalas. Nėra dviejų tokių pat gintarų. Deimantas jam negali prilygti, nors yra nepaprastai brangus, bet... matei vieną deimantą, tai ir kitas toks pats, tik, jei didelis, tai reikia laikyti banke.

Gintaras yra 40-60 milijonų metų senumo. Gintare yra 30 proc. deguonies, o dabar ore tėra 20 proc. Gintaras (prūsiškai „gentars“, lat. „dzitars“, kuršiškai „dzintars“) yra fosiliniai sakai – jie priskiriami organinės kilmės mineralams. Gintaras būna gelsvos, geltonos, rusvai geltonos spalvos su įvairiais atšėšeliais; matinis, skaidrus, kartais su debesuotomis juostelėmis, su užkonservuotais oro burbuliukais, vabzdžiais (uodais, vorais) ir lapeliais. Gintaras yra geriausias izoliatorius elektrai, tri-namas elektrinasi. Graikai jį elektronu vadino – nuo ko ir elektros pavadinimas esąs kilęs. Pasaulyje yra apie 20 fosilinių sakų rūšių. Baltijos gintaras vadinamas sukcinitu, nes turi gintarinės (sukcininės rūgšties). Baltijos gintaras pasaulyje labiausiai žinomas, nes jo daugiausiai randama. Net Homero, Tacito ir Plinijaus laikais gintaras buvo laikomas ir buvo nešiojamas su auksiniais karoliais. Daugiausiai gintaro esama Mažojoje Lietuvoje, Samboje (tai lyg pusiasalis, išsikišęs į Baltijos jūrą – tarp Aismarių ir Kuršių marių su ilga siaura Kuršių kopų atšaka). Taip pat gintaro randama Baltijos jūros pakraščiuose: ties Lietuva, Latvija, Estija, Suomija, Švedija. Garsios gintaro kasyklos buvo

Juodkrantėje.

Gintaras susidarė iš gintar-medžių, kurių gyvsakiai, ište-kėje į paviršių ar pasilikę pačiame medyje, stingdami ir kietėdami pavirsdavo į gintarą. Tų medžių būdavo įvairių (galima pažinti iš augalinių liekanų): daugumas sukcininio gintaro medžių buvo pušies genties spygliuočiai, mažiau eglės. Pradžioje buvo pasitenkinta gintaru, Baltijos vandens plaukamu iš jūros dugno mėlynžemio ir metamu į krantą, didesniais kiekiais randamo po audrų. Vėliau imta vartoti tinklai ir įvairūs prietaisai gintarui iš jūros pakraštinių sekumų gaudyti. Gintarą eksploatuoti pradėjo vokiečių Kryžiuočių ordinas.

Atsitiktinai atsirado ir antroji gintaro gavimo vieta – Kuršių marios. Kuršių kopų smėliui Kuršių marios ėmus užnešti, reikėjo jas gilinti laivybai, ir marios begalinanties Juodkrante rasta apie 400 kg gintaro. Gintaras kaip gamtos turtas Prūsijoje priklausė valdžiai. Buvo išleistas potvarkis draudžias turėti gintaro žaliavas. Rinkti gintarą pajūryje buvo galima prižiūrint pajūrio viršininkui. 1533 m. Kryžiuočių ordinas gintaro monopolį perleido Paul von Laski firmai. Nuo 1642 m. gintaro monopolis – tik valstybės. Kas treji metai žvejai turėdavo duoti gintaro priesaiką, ją turėjo duoti ir dvaininkai. Išteigtas gintaro teismas, raitoji pajūrio sargyba, įvesta mirties bausmė pakariant. Vietos gyventojams buvo įsakyta sunešti turimą gintarą. Jie būdavo siunčiami ir jo ieškoti. Už atneštą gintarą buvo atsitiesiama druska – lygiu svoriu.

Didžiausi gintaro šaltiniai, iš kurių gintaras plito po kitus kraštus, priešistoriniais laikais yra buvę Baltijos pakraštys. Be to, gintaro mažais kiekiais dar randama Ispanijoje, Italijoje, Sicilijoje, Sirijoje ir kitur. Pradedant naujuoju akmens amžiumi (neolitu) Baltijos gintaras gana dideliais kiekiais imamas vartoti įvairiems papuošalams gaminti.

Apie prekybinius santykius su Romos imperija pirmaisiais

amžiais po Kristaus liudija ne tik archeologiniai duomenys, bet ir rašto šaltiniai. Apie tai rašo Plinijus: jis pasakoja apie vieną romėnų raitininką, kurį gintaro pasiuntęs Julijonas – Nerono gladiatorių rungtynių rengėjas. Iš Plinijaus suteiktų žinių aiškiai suprantama apie tiesioginius santykius su Baltijos pajūriu Nerono laikais. Ir romėnų rašytojas Tacitas savo veikalė „Germania“ kalba apie aisčius (Aestiorum gentes), kurie renką jūros išmetamą gintarą ir jį pardavinėja. Tai vyksta 54-68 metais po Kristaus. Gyviausi prekybiniai santykiai truko iki II amžiaus vidurio. Žlugus Romos imperijai ryšiai su Pietine Europa

nutrūksta. Tada gintaras susilaukia reikiamo patių Baltų dėmesio, ir nuo V amžiaus iki istorinių laikų pradžios kapinyuose apstu gintaro karolių.

Taip pasiklausėm įdomios „Baltijos aukso“ istorijos. Dr. R. Povilaitis paaikšino, kaip atskirti gintarą nuo imitacijos. Reikia pakaitinti adatėlę ir pridėti prie gintaro – tada jaučiamas sakų kvapas. Dr. R. Povilaitis sakė, kad romėnai galvojo, jog gintaras esąs vais-tas.

Visi popietės dalyviai labai džiaugėmės, tiek daug sužinoje apie mūsų lietuviškąjį auksą – gintarą.

Emilija J. Valantinienė

NAUDINGAS PARAPIJIEČIŲ SUSIRINKIMAS

Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčios parapijiečių susirinkimas įvyko š. m. spalio 29 d., sekmadienį, 3 val. p. p. parapijos salėje. Nors laikas buvo labai nepalankus, nes parėjus iš bažnyčios reikėjo vėl eiti. Be to, buvo daug renginių: Šv. Kazimiero kapinėse buvo mirusiųjų prisiminimas, Jaunimo centre vyko koncertas ir t.t. Bet prisirinko pilna salė parapijiečių. Vieni buvo suinertuoti parapijos reikalais ir jos lietuvišku likimu, kiti galbūt buvo susidomėję, kaip čia viskas vyks ir bus galima paskelbti, kad ir neteisingas žinias, tuo populiarinant savo spaudą, kaip jau ne kartą buvo. Parapijos klebonas ieškojo asmens, kuris galėtų būti vertėju, nes jis dar neišmoko lietuviškai. Juozas Polkaitis sutiko tas pareigas atlikti. Klebonas keliais sakiniais atidarė susirinkimą ir tada pakvietė kun. Rimantą Gudelį sukalbėti maldą. Po to buvo klebono nuveiktų ar neuveiktų darbų pristatymas. Jo pranešimas užėmė daug laiko, nes reikėjo daryti vertimus.

Po klebono pranešimo buvo pakviesta mokyklos vedėja, kuriai vertėjo pareigas ėjo kun. Rimantas Gudelis. Ta jos paskaita truko netrumpiau, kaip klebono pranešimas. Po visų pranešimų prasidėjo klausimai. Klausimų buvo įvairių. Vienas iš jų: kur dinga pianinas? Klebonas atsakė, kad buvo senas, sulūžęs ir yra išmestas. Kodėl mes neturime

lietuviškai kalbančio klebono, juk vyskupų susirinkime buvo nutarta, kad etninės grupės gali turėti tos grupės kalba kalbantį kleboną. Tada buvo pasiūlytas kun. Rimantas Gudelis šios parapijos klebonu. Buvo didžiausias plojimas. Klausimas: kodėl finansų komitetas neduoda pranešimo? Finansų komiteto pirmininkas atsakė, kad jie net nebuvo pakviesti į susirinkimą. Atvyko taip, kaip paprastai parapijiečiai. Be to, iš klebono negauna jiems reikiamų žinių ir dokumentų.

Buvo dar daug klausimų, bet daugiausia dėl finansų. Klebonas, gavęs tiek klausimų ir į visus negalėjęs atsakyti, teisinosi, kad jam sunku su lietuvių kalba, sunku tvarkyti dvi parapijas. Jis pasakė, kad sutiktų atsisakyti šios parapijos klebono pareigų. Dėl kito paskyrimo patarė kreiptis į kardinolą. Visi suabejojo, ar klebonas ištesės savo žodžius.

Susirinkimas baigtas klebono padėka ir visų bendra maldą.

Ant. Repšienė

Marquette Parko lietuvių namų savirinkų organizacijos narių susirinkimas vyks lapkričio 17 d., penktadienį, 6:30 val.v. parapijos salėje. Visi maloniai prašomi dalyvauti, nes tai bus paskutinis susirinkimas šiais metais. Gruodžio 15 d. susirinkimo nebus, nes bus Kučios. Nariai ir svečiai kviečiami dalyvauti.